

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE KRZĘCIN NA LATA 2015-2021

KRZĘCIN, 2015

Zachęcając do zapoznania się z treścią przedmiotowego Opracowania, pragniemy podkreślić szczególne zaangażowanie wielu osób, bez udziału których Dokument ten by nie powstał. Prawidłowo przygotowana Strategia powinna mieć na celu zminimalizowanie poziomu lub całkowite usunięcie występujących problemów społecznych.

Aby odszukać efektywne rozwiązanie, należy najpierw zdiagnozować sytuację, a następnie zaprojektować i wdrożyć konieczne działania.

Kompatybilnie z tym stwierdzeniem, przygotowano niniejszy Dokument. Strategia pełni rolę przewodnika prezentującego najważniejsze problemy społeczne oraz wskazuje sposoby ich rozwiązania w Gminie Krzęcin.

Mamy pełną świadomość, że Gmina Krzęcin nie dysponuje nieograniczonymi zasobami finansowymi lub rzeczowymi, jednak posiada kapitał ludzki, dzięki któremu jest w stanie podolać kolejnym wyzwaniom.

Realizacja zaplanowanych w przedmiotowej Strategii działań będzie stanowiła sukces całej Gminy.

Wstęp.....	5
I. Metodologia opracowania.....	7
1.1. Założenia, wartości i zasady stanowiące podstawę Strategii.....	9
1.2 Podstawy prawne.....	10
1.3.Korelacja Strategii z innymi strategicznymi dokumentami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi oraz gminnymi.....	13
1.3.1. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.....	13
1.3.2. Strategia Rozwoju Kraju.....	14
1.3.3. Narodowa Strategia Integracji Społecznej.....	14
1.3.4. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....	15
1.3.5. Umowa Partnerstwa.....	16
1.3.6. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER).....	16
1.3.7. Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego.....	17
1.3.8. Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego.....	18
1.3.9. Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015.....	18
1.3.10. Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2015.....	19
1.3.11. Strategia Rozwoju Gminy Krzęcin na lata 2014-2020.....	19
II. Część diagnostyczna.....	20
2.1. Informacje wstępne o Gminie.....	20
2.2. Demografia.....	24
2.2.1. Rolnictwo.....	27
2.2.2. Sytuacja i tendencje gospodarcze.....	28
2.2.3. Sieć energetyczna.....	30
2.2.4. Sieć kanalizacyjna.....	30
2.2.5. Sieć wodociągowa.....	30
2.2.6. Gospodarka odpadami.....	31
2.2.7. Sieć komunikacyjna.....	31
2.2.8. Mieszkalnictwo i warunki mieszkaniowe.....	31
2.2.9. Edukacja.....	32
2.2.10. Kultura, sport, organizacje pozarządowe.....	33
2.3. Profil problemów społecznych w Gminie Krzęcin.....	36
2.3.1. Sytuacja rodzin i dzieci.....	37
2.3.2. Bezrobocie.....	39
2.3.3. Ubóstwo.....	44
2.3.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.....	47
2.3.5. Długotrwała choroba.....	52
2.3.6. Niepełnosprawność.....	54
2.3.7. Uzależnienia.....	58
2.3.8. Patologie społeczne.....	61
2.3.9. Bezdomność.....	65
2.3.10. Podsumowanie części diagnostycznej.....	67

2.4. Zasoby Gminy i ich rola w realizowaniu zadań z zakresu pomocy społecznej.....	68
2.4.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze.....	70
2.4.2. Poradnictwo specjalistyczne.....	71
2.4.3. Organizacje pozarządowe.....	71
2.4.4. Oświata – usługi edukacyjne.....	72
2.4.5. Organizacja służby zdrowia.....	72
2.5. Wykaz instytucji współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krzęcinie.....	73
2.6. Analiza SWOT.....	74
III. Część programowa.....	78
3.1. Misja Gminy Krzęcin.....	78
3.2. Przegląd celów strategicznych.....	79
3.3. Uzasadnienie wyboru celów strategicznych.....	80
3.4. Cele operacyjne i kierunki działania.....	82
3.5. Monitoring.....	88
3.6. Ewaluacja.....	90
3.7. Adresaci Strategii.....	92
3.8. Zarządzanie Strategią.....	92
3.9. Promocja Strategii.....	93
3.10. Finansowanie Strategii.....	93
Spis rysunków.....	95
Spis tabel.....	95

Wstęp

Postępujące w ostatnim dwudziestopięcioleciu gwałtowne zmiany, miały ogromny wpływ na kształt i stan państwa polskiego.

Transformacja systemowa stała się impulsem do powstania i dalszego rozwoju wielu zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym. Należy mieć świadomość, że znaczna część z nich miała pejoratywne podłoże.

Skutkiem tych zjawisk stały się problemy społeczne, stanowiące wyzwanie dla administracji centralnej, jak również samorządowej, która w większym zakresie zaczęła realizować działania z zakresu polityki społecznej.

Zgodnie z definicją, polityka społeczna to racjonalna działalność państwa i innych podmiotów, zmierzająca do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno - kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa.

Zatem podstawowym zadaniem polityki społecznej jest zdefiniowanie sposobu dystrybucji publicznych środków finansowych, w taki sposób, aby możliwe było efektywne zaspokajanie potrzeb jednostek i grup społecznych, czego wynikiem ma być rozwiązywanie określonych problemów społecznych.

Dynamicznie zmieniające się zjawiska, procesy społeczno-gospodarcze wymuszają na realizatorach polityki społecznej na szczeblu samorządowym, wykorzystanie wszystkich możliwych zasobów do zbudowania efektywnego systemu pomocy i poczucia bezpieczeństwa socjalnego społeczności.

Każda społeczność opracowuje odpowiednie dla siebie projekty wsparcia, inicjowane w sytuacji wystąpienia określonych problemów społecznych. Projekty te uruchamiane są również w sytuacji, kiedy grupa osób bądź jednostka znajdzie się w trudnej sytuacji materialno-bytowej, a której nie może przezwyciężyć samodzielnie, przy wykorzystaniu posiadanych zasobów.

Władze lokalne zobligowane są do jak najwcześniejszego dostrzegania szans i diagnozowania zagrożeń. Wynika to bezpośrednio z faktu, że funkcjonują w warunkach szybko zmieniającej się gospodarki rynkowej.

W takiej sytuacji specjalnego znaczenia nabierają kwestie związane z zarządzaniem strategicznym. Oparte jest ono na przygotowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, pozwala na dostosowanie działania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w ich otoczeniu.

W związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej przed samorządem stoją nowe zadania z zakresu polityki społecznej. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, dlatego konieczne jest strategiczne podejście do problematyki polityki społecznej.

Na szczeblu samorządu jednym z najważniejszych instrumentów służących do realizacji zadań polityki społecznej jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.): „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Strategia umożliwi racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument definiuje misję, a także określa cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno znacząco przyczynić się do rozwiązania istotnych problemów społecznych.

Opracowanie jest kluczowym narzędziem do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, zwłaszcza tych, którzy zagrożeni są wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wyzwanie dla władz lokalnych, a szczególnie dla jednostek i organizacji pozarządowych, które będą odpowiedzialne za realizację określonych celów.

Przedmiotowe Opracowanie ma charakter wieloletni i zostało przygotowane na lata 2015 - 2021.

Niniejsza Strategia jest w pełni kompatybilna z założeniami dokumentów o charakterze strategicznym na poziomie europejskim, krajowym oraz samorządowym, mających swoje zastosowanie w zakresie polityki społecznej.

Strategia umożliwi absorpcję środków zewnętrznych m.in. z funduszy unijnych, a także będzie materiałem wyjściowym do przygotowania szczegółowych programów oraz projektów z zakresu pomocy społecznej.

Miernik skuteczności wyznaczonych w Strategii działań pomocowych, będzie uzależniony zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji lokalnej i partnerów społecznych, w tym przede wszystkim organizacji pozarządowych.

I. Metodologia opracowania

Przedmiotowe Studium zostało sporządzone zgodnie z podstawowymi zasadami, a także metodologią, jakie stawia się przed tego rodzaju opracowaniami.

Strategię można umownie podzielić na trzy najważniejsze sekcje.

Część pierwsza prezentuje informacje dotyczące organizacji prac, trybu przygotowania Strategii, a także uwarunkowań zewnętrznych o charakterze prawno-programowym, mających wpływ na ostateczny kształt niniejszego Studium.

W części drugiej, przedstawiono Gminę Krzęcin i sytuację społeczno-gospodarczą.

Analiza została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. struktury demograficznej, rynku pracy oraz stanu gospodarki. W tym segmencie Opracowania zawarto również informacje dotyczące dostępu mieszkańców do edukacji, kultury, pomocy społecznej, ochrony zdrowia. To również analiza możliwości rozwoju Gminy Krzęcin. W tym celu przeprowadzono analizę SWOT, aby wykazać mocne i słabe strony Gminy oraz zaprezentować szanse i pojawiające się zagrożenia. Zdefiniowano także obszary interwencji oraz zaprezentowano podmioty i instytucje wspierające Gminę w wykonaniu poszczególnych zadań.

Część trzecia, programowa, prezentuje najważniejsze założenia i cele polityki społecznej.

Zostały one zdefiniowane w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W niniejszej sekcji określono również instytucje realizujące zadania opisane w Strategii oraz współdziałające w jej realizacji. Przedstawiono także źródła finansowania, a także horyzont czasowy realizacji poszczególnych działań. Do realnej oceny stopnia implementacji Dokumentu przygotowano wykaz wskaźników monitoringowych.

Strategia obejmuje swym zasięgiem lata 2015-2021.

Po pierwsze, wynika to z konieczności dostosowania przedmiotowego Dokumentu do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Po drugie, efekty realizacji niniejszej Strategii będą widoczne dopiero w dłuższej perspektywie czasowej.

Po trzecie, dotychczasowa Strategia, która obowiązywała, zaprojektowana była na lata 2008-2013, stąd także wynika konieczność opracowania nowego dokumentu.

Przy pracach nad niniejszą Strategią uwzględniono również dotychczasowe doświadczenia w niwelowaniu problemów społecznych.

Proces przygotowania przedmiotowego Opracowania oparto na następujących działaniach:

- powołano Zespół ds. opracowania Strategii
- określono kompatybilność przedmiotowego Dokumentu z innymi programami rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym, a także unijnym
- zdiagnozowano i zbadano obszary problemowe oraz wytyczono zadania, które obejmowały takie zagadnienia jak: identyfikacja pojawiających się problemów natury społeczno-gospodarczej, określenie kierunków działania, inicjowanie efektywnych działań niwelujących powstałe problemy
- opracowano analizę SWOT oraz określono cele, które bezpośrednio służyć będą rozwiązaniu występujących na terenie Gminy Krzęcin problemów, w oparciu o:
 - ✓ zdiagnozowanie aktualnych problemów
 - ✓ pożądaną wizję przyszłości
 - ✓ analizy strategicznych programów rozwoju na szczeblu lokalnym i regionalnym
 - ✓ uwzględnienie priorytetów i kierunków działań zawartych w dokumentach unijnych

1.1 Założenia, wartości i zasady stanowiące podstawę Strategii

Kluczowe wartości i zasady, które stanowiły punkt odniesienia dla twórców niniejszej Strategii to: zasada solidarności społecznej, integracji, partycypacji, partnerstwa, samorządności, odpowiedzialności za siebie i innych, podmiotowości jednostki ludzkiej, dobra wspólnego oraz pomocniczości.

Właśnie poprzez te zasady bezpośrednio wyraża się poszanowanie godności każdego człowieka.

Należy pamiętać, że to również naczelne zasady, którymi kieruje się Unia Europejska w realizacji polityki społecznej.

Zdiagnozowane i przyjęte normy, wartości oraz zasady, winny stać się fundamentem, na którym swoje działania oprą przedstawiciele systemu polityki społecznej, podejmując wysiłki zmierzające do realizacji założeń, przyjętych w niniejszym Opracowaniu.

Najistotniejszą zasadą właściwie realizowanej polityki społecznej winna być zasada integracji oraz dostępności wszystkich obywateli do obszarów życia społeczno-gospodarczego, a także umożliwienie równego dostępu do rynku pracy, ochrony zdrowia, edukacji, kultury, mieszkań, sportu, bezpieczeństwa, pomocy prawnej i społecznej.

Każdy człowiek potrzebuje interakcji z innymi członkami społeczeństwa, a zwłaszcza społeczności lokalnej, chociażby ze względu na fakt, że nikt z nas nie jest samowystarczalny. W związku z tym, każdemu należy dać szansę, a przede wszystkim możliwość wzięcia udziału w różnych i możliwie jak najszerszych formach aktywności społecznej.

Przyjmując, że każdy człowiek posiada określony zasób możliwości, Zespół opracowujący Strategię stwierdził, że bardzo ważną wartością jest rozwój oraz wykorzystanie potencjału ludzkiego przez zaktywizowanie społeczne mieszkańców, a także bazowanie na zasobach członków społeczności lokalnej.

Podmioty biorące aktywny udział w realizacji postanowień zawartych w przedmiotowym Opracowaniu, mają obowiązek wspierania mieszkańców Gminy z zachowaniem zasady pomocniczości oraz równych szans.

Odpowiednio prowadzona, a przede wszystkim aktywna polityka społeczna powinna przybierać postać społeczeństwa samopomocowego, korzystającego ze wsparcia jednostek państwa. Powinna to być polityka wyrównywania szans, kreowania potencjału, budowania kapitału całej wspólnoty.

1.2 Podstawy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 17 ust 1 pkt. 1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.): „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Powyższe kwestie sankcjonuje także art. 16 b Ustawy o pomocy społecznej, który określa, że gmina opracowuje strategię rozwiązywania problemów społecznych zawierającą w szczególności:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej,
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 1998 Nr 162 poz. 1126) definiuje zadania gminy w obszarze polityki społecznej tj. z zakresu edukacji, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej i polityki prorodzinnej, kultury, kultury fizycznej i turystyki, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, gospodarki nieruchomościami.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 332 z późn.zm.) definiuje zakres pomocy skierowany do dziecka i rodziny, zwłaszcza doświadczających trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz wskazuje zadania leżące w gestii administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także określa zadania dotyczące postępowania adopcyjnego.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390) definiuje obszar zadań dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych tym zjawiskiem oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.) wskazuje zadania

państwa i jednostek samorządu w zakresie wieloaspektowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2015, poz. 149 z późn. zm.) precyzuje zadania państwa dotyczące łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, które następnie realizowane są przez wyznaczone instytucje rynku pracy, których celem funkcjonowania jest zapewnienie pełnego i produktywnego zatrudnienia, wzmocnienie integracji, a także solidarności społecznej i zwiększenie mobilności na rynku pracy.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225, z późn.zm.) umożliwia powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych przyczyn zostały zmarginalizowane. Główny nacisk położony został na aktywizację i edukację grup dotkniętych zjawiskiem długotrwałego bezrobocia, marginalizowanych zawodowo i społecznie oraz wspieranie zatrudnienia wyżej określonych grup.

Ustawa swoim zasięgiem obejmuje szczególnie osoby nieposiadające własnych dochodów, bezdomne, uczestniczące w procesie wychodzenia z bezdomności, uzależnione od różnych substancji i pozostające w procesie leczenia, osoby opuszczające zakłady karne oraz uchodźców. Najpopularniejszymi formami pomocy, wynikającymi z przepisów ustawy są: centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej oraz zatrudnienie socjalne.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.) precyzuje zbiór zasad dotyczących funkcjonowania spółdzielni socjalnych, których przedmiotem działalności jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków spółdzielni na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji jej członków tj. odbudowywanie i podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy oraz zamieszkania lub pobytu, oraz zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r., poz. 1286, z późn.zm.) oraz Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz.U. z 2012 r. poz.124 z późn.zm.) określa zadania jednostek samorządu w zakresie właściwej polityki społecznej, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu bądź środków psychoaktywnych oraz prowadzenia działalności wychowawczej i informacyjnej.

Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 roku o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 833 z późn.zm) definiuje zasady udzielania finansowego wsparcia podmiotom realizującym

przedsięwzięcia polegające na tworzeniu zasobu lokali socjalnych, mieszkań chronionych, a także noclegowni i domów dla bezdomnych.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku (Dz. U. 2014, poz. 1118 z późn.zm.) określa prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, tryb, zasady i formy zlecania realizacji zadań publicznych przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym, uzyskiwanie przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, a także warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz tak ważne z punktu widzenia Strategii, kwestie dotyczące konsultowania projektów dokumentów.

Powyższy katalog zawiera najistotniejsze akty prawne, odwołujące się do zasad aktywności gminy w obszarze polityki społecznej. Należy mieć świadomość, że nie jest to katalog zamknięty i podczas późniejszego wdrażania działań zawartych w przedmiotowym Dokumencie, niezbędne będzie odwołanie się do innych przepisów prawa, między innymi z następujących obszarów: edukacji, ochrony zdrowia, kultury, etc.

Oczywiście poza polskimi regulacjami prawnymi, ważne są również wytyczne opracowane na poziomie europejskim, odwołujące się do tworzenia i wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Prawo unijne bezpośrednio nie ingeruje w regulacje prawne poszczególnych krajów członkowskich w obszarze pomocy społecznej. Natomiast funkcjonuje unijna polityka społeczna, która koordynuje polityki społeczne poszczególnych państw członkowskich w zakresie niezbędnym z punktu widzenia działania wspólnego rynku.

1.3 Korelacja Strategii z innymi strategicznymi dokumentami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi oraz gminnymi

Należy mieć na względzie, że przedmiotowe Studium nie jest częścią uporządkowanej struktury zarządzania. Również nie zawsze odnosi się wprost do innych opracowań o charakterze strategicznym, ale traktuje je jako istotne zmienne, mające bezpośredni wpływ na kształt podejmowanych decyzji i działań.

W związku z tym, Strategia powinna być kompatybilna z dokumentami strategicznymi już opracowanymi i przyjętymi do realizacji na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Dokumenty te umożliwiają podejmowanie decyzji oraz działań, opartych na fundamencie pomocniczości państwa, przy wykorzystaniu zasobów zlokalizowanych w środowisku lokalnym oraz aktywności środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.3.1 Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Najważniejszym założeniem opracowania Europa 2020 jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska oraz powrót na ścieżkę dotychczasowego rozwoju.

Dokument, którego celem jest znaczne zwiększenie liczby miejsc pracy, a także podniesienie standardu życia, obejmuje trzy powiązane z sobą priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

Opracowanie to również przedstawia kilka najważniejszych celów, jakie cała Wspólnota ma zamiar osiągnąć w perspektywie do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji

- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób

1.3.2 Strategia Rozwoju Kraju

Przedmiotowy dokument został zaakceptowany i przyjęty przez Radę Ministrów 25 września 2012 roku. Strategia Rozwoju Kraju 2020 to jedno z kluczowych opracowań o charakterze strategicznym, które wskazuje priorytety i cele w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego państwa. Ponadto definiuje warunki, jakie powinny być spełnione, aby ten rozwój zapewnić.

Zestawienie obszarów strategicznych SRK obejmuje:

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo
2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka
3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna

1.3.3 Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Kluczowym założeniem powyższego opracowania jest pomoc w procesie włączania się państwa polskiego w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej, mówiącego o potrzebie modernizacji europejskiego modelu socjalnego, inwestowaniu w kapitał społeczny, a także przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Podejmowane wysiłki w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia, przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia

- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy

W ramach określonych obszarów życia społecznego, zdefiniowanych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej, określono następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych
- ograniczenie bezrobocia długookresowego
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością
- dostęp do pracowników socjalnych
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa

1.3.4 Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Najważniejszym założeniem Strategii jest rozwój kapitału ludzkiego przez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by możliwy był ich pełny udział w życiu społecznym, ekonomicznym, a także politycznym, na wszystkich etapach życia.

Poza celem głównym, w niniejszym dokumencie określono także pięć celów szczegółowych:

- wzrost zatrudnienia
- wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
- poprawa zdrowia obywateli oraz podniesienie efektywności opieki zdrowotnej
- podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli

1.3.5 Umowa Partnerstwa

Umowa Partnerstwa jest dokumentem o charakterze strategicznym, wskazującym kierunki interwencji w latach 2014 – 2020, trzech polityk unijnych w Polsce: Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Opracowanie powstało na bazie Założeń Umowy Partnerstwa 2014 - 2020 przyjętych przez Radę Ministrów 15 stycznia 2013 roku.

W czasie prac nad Umową uwzględniono zapisy krajowych oraz unijnych dokumentów strategicznych, dotychczasowe doświadczenia związane z wdrażaniem perspektywy finansowej 2004- 2006 oraz 2007-2013.

Umowa Partnerstwa przedstawia m.in.: cele i priorytety interwencji w ujęciu tematycznym i terytorialnym wraz z podstawowymi wskaźnikami, opis stopnia uzupełniania się działań finansowanych z Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa, układ programów operacyjnych, zarys systemu finansowania oraz wdrażania. Zdefiniowane cele rozwojowe w perspektywie do 2020 roku, wskaźniki monitorujące ich realizację, a także zakres proponowanych interwencji, stanowią punkt odniesienia do określania szczegółowej zawartości poszczególnych programów operacyjnych zarówno tych na poziomie krajowym, jak również tych na poziomie regionalnym.

1.3.6 Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

PO WER jest jednym z instrumentów realizacji Strategii Europa 2020.

Powyższe opracowanie uwzględnia stojące przed Europą wyzwania o długofalowym charakterze związane przede wszystkim z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki.

1.3.7 Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego obejmuje realizację następujących zagadnień:

- wsparcie adresowane do przedsiębiorstw odczuwających negatywne skutki zmian gospodarczych oraz ich pracowników, mające na celu wspomaganie procesów adaptacyjnych
- wsparcie dla osób zwolnionych, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, realizowane w formie tworzenia i wdrażania programów typu outplacement
- wsparcie przedsiębiorczości, samozatrudnienia oraz tworzenia nowych miejsc pracy, poprzez środki finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz wsparcie doradczo-szkoleniowe
- kompleksowe wsparcie dla osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy obejmujące pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy oraz działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- programy zapewnienia i zwiększenia dostępu do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3
- wdrożenie kompleksowych programów zdrowotnych dotyczących chorób negatywnie wpływających na rynek pracy, ułatwiających powroty do pracy, umożliwiające wydłużenie aktywności zawodowej oraz zwiększenie zgłaszalności na badania profilaktyczne
- programy na rzecz integracji osób i rodzin zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym ukierunkowane na aktywizację społeczno-zawodową wykorzystującą instrumenty aktywizacji edukacyjnej, społecznej, zawodowej
- wsparcie dla tworzenia podmiotów integracji społecznej oraz podmiotów działających na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej
- wsparcie dla utworzenia i/lub funkcjonowania (w tym wzmocnienia potencjału) instytucji wspierających ekonomię społeczną zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej
- tworzenie miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej m.in. poprzez wsparcie na tworzenie przedsiębiorstw społecznych (w szczególności spółdzielni socjalnych)
- koordynacja rozwoju sektora ekonomii społecznej oraz wsparcie rozwoju sieci kooperacji i partnerstw ekonomii społecznej w województwie

- wsparcie rozwoju usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym
- wdrożenie programów wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz zagrożonych niepełnosprawnością
- wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym
- upowszechnienie edukacji przedszkolnej oraz wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie ogólne oraz uczniów uczestniczących w kształceniu podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym w ramach Kontraktów Samorządowych
- wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego
- wsparcie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe oraz uczniów uczestniczących w kształceniu zawodowym i osób dorosłych uczestniczących w pozaszkolnych formach kształcenia zawodowego w ramach Kontraktów Samorządowych
- wsparcie osób dorosłych, w szczególności osób o niskich kwalifikacjach i osób starszych w zakresie doskonalenia umiejętności wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych i porozumiewania się w językach obcych.

1.3.8 Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego

Strategia obejmuje następujące cele:

- wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania
- wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej regionu
- zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu
- zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami
- budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności
- wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu

1.3.9 Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015

Strategia Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej do roku 2015 obejmuje następujące cele strategiczne:

- przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia

- pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ról społecznych
- przeciwdziałanie i łagodzenie negatywnych skutków marginalizacji grup społecznych
- zmniejszenie spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych oraz ograniczanie ich negatywnych skutków wśród mieszkańców województwa
- tworzenie warunków równego dostępu osób niepełnosprawnych do życia zawodowego i społecznego
- podniesienie bezpieczeństwa społecznego i socjalnego wśród osób starszych

1.3.10 Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2015

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2015 określa następujące cele strategiczne:

- aktywizacja zawodowa oraz łagodzenie skutków bezrobocia wśród ludzi młodych i długotrwale bezrobotnych
- wszechstronna pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem niepełnosprawności
- profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom
- wielokierunkowa, kompleksowa pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin, w których stosowana jest przemoc
- pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia rodziny

1.3.11 Strategia Rozwoju Gminy Krzęcin na lata 2014 - 2020

Strategia Rozwoju Gminy Krzęcin na lata 2014 - 2020 jest długofalowym dokumentem strategicznym, określającym cele i kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do roku 2020. Celem generalnym Strategii Rozwoju jest poprawa warunków życia mieszkańców oraz osiągnięcie zrównoważonego rozwoju społeczno - gospodarczego Gminy Krzęcin przez podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, a także rozbudowę infrastruktury.

II. Część diagnostyczna

2.1 Informacje wstępne o Gminie

Gmina Krzęcin leży w województwie zachodniopomorskim, w południowej części powiatu choszczeńskiego.

Rys.1. Gmina Krzęcin

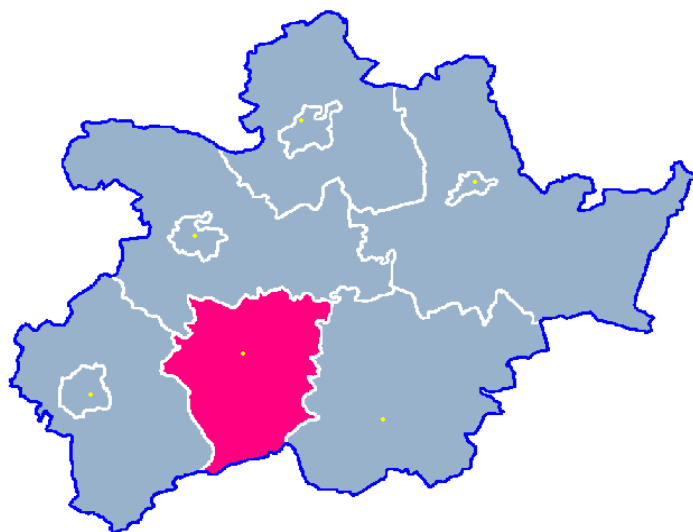
Źródło: www.wikipedia.org

Do reformy samorządowej, przeprowadzonej w 1998 r. administracyjnie należała do województwa gorzowskiego.

Od strony zachodniej Gmina graniczy z gminą Pełczyce, od północnej z gminą Choszczno, od południowej z gminą Strzelce Krajeńskie (administracyjnie należącą do woj. lubuskiego), zaś od strony wschodniej z gminą Bierzwnik.

Powierzchnia Gminy wynosi 140 km². Jest to najmniejsza pod względem wielkości gmina powiatu i zajmuje 10,5% jego powierzchni.

Rys. 2 Położenie Gminy na terenie powiatu

Źródło: www.wikipedia.org

W skład Gminy wchodzi 32 miejscowości i 11 sołectw: Chłopowo, Granowo, Kaszewo, Krzęcin, Mielęcín, Nowy Klukom, Objezierze, Przybysław, Rakowo, Słonice oraz Żeńsko.

Geograficznie Gmina położona jest na terenie Pojezierza Choszczeńsko-Myśliborskiego. Obszar ten został ukształtowany przez lodowiec - wysokość moren dochodzi do 100-120 m n.p.m. Najwyższe punkty zlokalizowane są we wsi Rakowo (115,1 m n.p.m.) i osadzie leśnej Pluskocin (117,7 m n.p.m.).

Rzeźba terenu jest wyraźnie pofałdowana. Licznie występują pagórki, kotliny, wały i doliny. Teren charakteryzuje się występowaniem niewielkich kęp lasu oraz większym kompleksem leśnym, zlokalizowanym w okolicach wsi Chłopowo i Krzęcin.

Głównym elementem krajobrazu są liczne jeziora (rynnowe oraz rozlewiskowe). Na terenie Gminy znajduje się 13 jezior, a największe z nich to: Żeńskie, Chłopowo (Chłop), Kościelne, Paprzyca Duża, Bukowskie, Czyste, Krzęcińskie (Brudne), Mielęcín i Rakowo. Ponadto na terenie Gminy znajdują się liczne stawy, oczka wodne.

Gminę przecina rzeka Mała Ina, która stanowi dopływ rzeki Iny. Swoje źródło czerpie na południe od wsi Krzęcin.

Dolina Małej Iny jest najniższym punktem na terenie gminy - 53 m n.p.m. Pozostałe rzeki przepływające przez Gminę to Ogardna i Koczyńska.

Gmina charakteryzuje się klimatem umiarkowanym, z widocznymi wpływami klimatu oceanicznego i morskiego. Klimat Gminy Krzęcin charakteryzuje się stosunkowo dużą wilgotnością powietrza i roczną sumą opadów na poziomie 700 mm.

Zimy zazwyczaj są łagodne, a latem rzadko występują bardzo wysokie temperatury. Amplituda roczna temperatur przedstawia się następująco: od 7,3° C do 8,7° C, przy czym:

- średnia temperatura stycznia zawiera się w przedziale od -1,0°C do -1,5°C

- średnia temperatura w lipcu wynosi 17,5°C

Okres wegetacji trwa od 210 do 230 dni.

Sprzyjające warunki biometeorologiczne, niejednostajny, ciekawy krajobraz oraz przyjazny klimat powodują, że Gmina dysponuje dość dużym potencjałem turystycznym.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe sprawiają, że Gmina może stanowić atrakcyjną bazę wypadową dla turystów, którzy chcieliby oderwać się od wielkomiejskiego życia i odpocząć na łonie natury.

Na obszarze Gminy rozciąga się Obszar Chronionego Krajobrazu, na terenie którego położone są projektowane rezerваты i użytki ekologiczne oraz 12 pomników przyrody.

Omawiany potencjał turystyczny wynika także z dużej liczby obiektów zabytkowych, które znajdują się na obszarze Gminy. Obiekty te mogą stać się przedmiotem zainteresowania turystów odwiedzających Gminę.

Do obiektów tych należy w szczególności zaliczyć:

- Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Chłopowie
- Cmentarz przykościelny w Granowie
- Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Granowie
- Kościół św. Jana Chrzciciela w Krzęcinie
- Cmentarz przykościelny w Krzęcinie
- Park dworski w Mielęcinie pochodzący z XIX wieku.
- Kościół św. Piotra i Pawła w Nowym Klukomiu
- Kościół św. Józefa Oblubieńca NMP
- Park dworski w Przybysławiu
- Pałac w Przybysławiu
- Kościół św. Trójcy w Rakowie
- Kościół Matki Boskiej Częstochowskiej w Żeńsku

Pozostałe, cenne ze względów turystycznych obiekty, to m.in.:

- zabudowania zagrodowe: chałupy ryglowe z XIX w. w Chłopowie, Krzęcinie i Granowie, stodoły szachulcowe i murowane z przełomu XIX i XX wieku

- budowle sakralne, w tym zaadaptowane na cele religijne budynki szkół w Mielęcinie i Przybysławiu
- założenia parkowo-pałacowe: neoklasycystyczne w Rakowie i Granowie, siedziby szlacheckie w Słonicach i Kaszewie, parki (bez zachowanych dworów) w Krzęcinie i Nowym Klukomiu
- zespoły folwarczne: zachowane w Mielęcinie, Rakowie, Przybysławiu i Granowie, przebudowane w Nowym Klukomiu i Słonicach
- budynki użyteczności publicznej: szkoły w Objezierzu, Przybysławiu i Mielęcinie (lata 20. XIX w.), Krzęcinie, remiza strażacka w Chłopowie
- architektura przemysłowa: młyn w Smużyku (1. poł. XIX w.), zagroda młyńska w Krzęcinie (XIX/XX w.), kuźnia i stolarnia w Przybysławiu (1906-1914), gorzelnia w Rakowie (1906 r.), stacja kolejowa w Słonicach (1880 r.), kuźnie np. w Chłopowie i Objezierzu (XIX/XX w.), trafostacje np. w Pluskocinie

Niestety, drzemiący w Gminie potencjał nie jest odpowiednio spożytkowany. Niezbędne wydaje się być wyposażenie Gminy w odpowiednią infrastrukturę turystyczną.

Najważniejszym fundamentem turystyki pobytowej jest odpowiednia baza noclegowa. W Gminie zauważalny jest jej brak. Co więcej, większy nacisk powinno położyć się na rozbudowę całego systemu informacji turystycznej.

2.2 Demografia

Demografia odgrywa znaczenie w kształtowaniu procesów oraz zjawisk społeczno-gospodarczych.

W 2014 roku Gminę zamieszkiwało ogółem 3756, z czego 1854 stanowiły kobiety. Na 100 mężczyzn przypada 98 kobiet.

Tab.1. Ludność Gminy Krzęcin w 2014 roku w tys. osób.

Gmina	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Krzęcin	3756	1902	1854

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Od 2009 roku obserwowana jest tendencja spadkowa odnosząca się do liczby mieszkańców Gminy. W 2009 r. na terenie Gminy mieszkało 3998 osób, rok później 3923, w 2011 roku w Gminie żyło 3910 osób, w 2012 roku 3857, zaś w 2013 roku 3812. W ostatnim roku na obszarze Gminy Krzęcin mieszkało 3756 osób.

Tab.2. Liczba mieszkańców Gminy w latach 2009- 2014

Lata	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba mieszkańców	3998	3923	3910	3857	3812	3756

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Spadek liczby ludności o 242 osoby (6%) jest wyraźnie zauważalny, choć nie przybiera jeszcze wartości krytycznych. Spadek obejmuje zarówno kobiety, jak i mężczyzn.

Za spadkiem liczby mieszkańców, spada również gęstość zaludnienia. W przeliczeniu na 1 km² w 2014 r. – wynosiła 26 osób, zaś w 2009 r. było to 28 osób.

Tab.3. Powierzchnia Gminy, liczba mieszkańców, gęstość zaludnienia oraz liczba kobiet na 100 mężczyzn w 2014 roku.

Gmina	Powierzchnia Gminy w km ²	Liczba osób przypadająca na 1 km ²	Kobiety na 100 mężczyzn
Krzęcin	140	26	98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najbardziej zaludnioną miejscowością jest Krzęcin, gdzie w 2014 roku mieszkały 692 osoby. Najmniejsze miejscowości pod względem liczby mieszkańców to: Potoczna (2), Kolonia IV

Chłopowo (5) i Kolonia V Chłopowo (7). Ponad 300 mieszkańców posiadają następujące miejscowości: Chłopowo, Granowo, Mielęcín, Żeńsko, Objezierze.

W ostatnim roku zanotowano 41 urodzeń oraz 43 zgony, co powoduje ujemny przyrost naturalny. Tendencja ta utrzymuje się od kilku lat i jest cechą charakterystyczną dla Gminy. Należy mieć jednak świadomość, że mniejszy przyrost naturalny jest zjawiskiem ogólnokrajowym, nie tylko lokalnym.

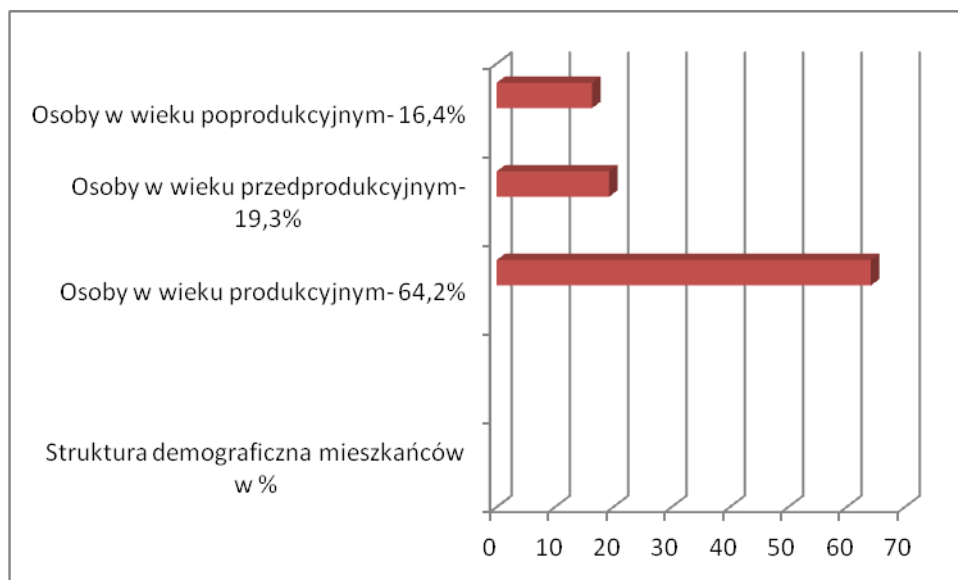
W analizowanym okresie najwięcej zameldowań odnotowano w 2010 r. (96 osób), w następnych latach zanotowano wyraźny spadek. Krytyczną wartość osiągnięto w 2013 roku (jedynie 13 zameldowań).

Natomiast liczba wymeldowań w analizowanym okresie ulegała wyraźnym wahaniom. W latach 2010- 2011 spadła o 2 osoby, natomiast już w 2012 rok wzrosła o 16 osób. Najbardziej widoczny spadek liczby wymeldowań nastąpił w latach 2012-2013 (o 75 osób).

Saldo migracji w Gminie Krzęcin jest ujemne.

Analizując dane demograficzne, należy stwierdzić, że dominującą grupę ludności na terenie Gminy stanowią osoby w wieku produkcyjnym (2410 osób). Drugą pod względem liczebności grupę, stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym (727 osób), zaś najmniejszą osoby w wieku poprodukcyjnym (619 osób).

Rys. 3. Struktura demograficzna Gminy Krzęcin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane te dość jednoznacznie wskazują, że ludność zamieszkująca teren Gminy coraz szybciej się starzeje.

W analizowanych latach wyraźnie widać tendencję spadkową dotyczącą liczby dzieci i młodzieży. Bezpośrednio wynika to z mniejszej dzietności.

Znacznie wzrosła liczba osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym i jej liczebność będzie systematycznie wzrastać. Głównie wynika to z faktu, że w najbliższych latach aktywność zawodową będą kończyć pokolenia wyżu demograficznego.

Efektom tego procesu będzie konieczność zapewnienia i dostosowania usług całej strefy polityki społecznej do potrzeb tejże grupy, mając na względzie głównie potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Wynika to przede wszystkim z faktu, że osoby starsze są znacznie częściej narażone na ryzyko niepełnosprawności.

Z aktualnie realizowanych badań wyłania się obraz coraz szybciej starzejącego się społeczeństwa.

Zakłada się, że do 2030 roku średni wiek mieszkańca państwa polskiego wzrośnie do ponad 45 lat, z tendencją do dalszego wzrostu. Obecnie wynosi on 37 lat.

Co więcej, mocno zauważalny jest trend związany ze spadkiem przyrostu naturalnego, który w najbliższych latach będzie się umacniał. Mniejszy przyrost naturalny dotyczy kolejnych roczników młodzieży. Najważniejszymi przyczynami takiego stanu rzeczy są: bezrobocie, zmniejszenie świadczeń socjalnych na rzecz rodziny, niejasna polityka prorodzinna, większe zainteresowanie zdobywaniem wykształcenia i pozycji zawodowej, trudne warunki bytowe, w jakich znalazło się pokolenie w wieku prokreacyjnym.

Z badań i analiz specjalistów oraz ekspertów wyłania się czarny scenariusz, który zakłada dalszy dynamiczny spadek współczynnika narodzin.

Biorąc pod uwagę opisane wyżej tendencje i występujące trendy demograficzne, należy stwierdzić, że w bardzo trudnej sytuacji materialno-bytowej znalazły się osoby starsze, których jedynym źródłem utrzymania stają się niewysokie emerytury lub renty.

Wysokość tych świadczeń jest bardzo często niewystarczająca, aby właściwie zaspokoić potrzeby tejże grupy społecznej, zwłaszcza osób dotkniętych problemami zdrowotnymi.

Reasumując, należy zauważyć, że struktura demograficzna Gminy w analizowanych okresie podlegała zmianom i proces ten będzie nadal postępował. Jest to także modelowe zjawisko w odniesieniu do terenu całego kraju. Dostrzegalne jest również inne zjawisko, o charakterze pejoratywnym, czyli saldo migracji. Od wielu lat obserwowana jest tendencja odpływu ludności z Gminy.

2.2.1 Rolnictwo

Charakter rolnictwa na obszarze Gminy wynika z kilku uwarunkowań. Po pierwsze, z ukształtowania terenu i jakości gleb. Po drugie zaś, z uwarunkowań historycznych i kulturowych.

Lasy i grunty leśne zajmują obszar wielkości 3148 hektarów, zbiorniki wodne i wody- 360 hektarów, natomiast użytki rolne - 9150 hektarów, czyli stanowią 66% powierzchni Gminy.

Zdecydowana większość lasów na terenie Gminy wchodzi w skład Nadleśnictwa Bierzwnik i Choszczno. Część powierzchni obszarów leśnych stanowią aktualnie rezerваты przyrody, parki wiejskie, a także użytki ekologiczne. Rozłożenie lasów jest nierównomierne. Środkowa i południowa część Gminy nie posiada w zasadzie zalesienia, na tym terenie występują duże obszary łąk i gruntów ornych.

Jakość gleb na terenie Gminy nie jest najwyższa. W zasadzie nie występują tu gleby o klasie bonitacji I i II. Przeważająca część gleb należy do III i IV klasy bonitacji. Odpowiednio jest to 14,6% (III klasa) oraz 29,6% (IV klasa). Znacznie mniejszy areal zajmują gleby o klasie bonitacji V (5,8%) oraz VI (6,1%). Przede wszystkim są to grunty orne i stanowią 59% wszystkich użytków rolnych.

Na terenie Gminy dominują przede wszystkim małe, rodzinne gospodarstwa o powierzchni do 5 hektarów, które stanowią 55,6% wszystkich gospodarstw. W analizowanym okresie zauważalny jest wzrost liczby gospodarstw o 18.

Produkcja rolna w tych gospodarstwach wytwarzana jest w zasadzie tylko i wyłącznie na własne potrzeby.

Z analizowanych danych wynika że liczba gospodarstw rolnych na terenie Gminy jest dość stabilna i nie występują duże wahnięcia, jednakże zauważalna jest tendencja do dalszego rozdrobnienia arealu.

W omawianym okresie znacznie wzrosła liczba gospodarstw wielkoobszarowych (powyżej 50 hektarów). W ciągu 5 lat ich liczba zwiększyła się o 10. To istotne, ponieważ tylko gospodarstwa o powierzchni większej niż 10 hektarów, mogą stanowić źródło utrzymania.

W tym okresie natomiast zmniejszyła się liczba gospodarstw o powierzchni 5-10 hektarów (spadek o 5). W najmniejszym stopniu zmniejszyła się liczba gospodarstw o powierzchni 10-50 hektarów (spadek o 3).

Tab.4. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Krzęcin w latach 2009-2014

Liczba gospodarstw rolnych	2009	2010	2011	2012	2013	2014
o powierzchni do 5 ha	225	231	236	230	237	241
o powierzchni 5-10 ha	60	57	59	56	58	55
o powierzchni 10-50 ha	38	38	36	38	33	35
o powierzchni powyżej 50 ha	89	94	97	99	98	99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Krzęcin

2.2.2 Sytuacja i tendencje gospodarcze

Ze względu na charakter Gminy, lokalna gospodarka w głównej mierze opiera się na działalności rolniczej.

Na terenie Gminy dominują mikroprzedsiębiorstwa (liczące od 1 do 9 pracowników). W Gminie nie występują średnie ani duże przedsiębiorstwa, zaś małych jest jedynie 29.

W 2014 roku na terenie Gminy swoją działalność prowadziło 214 firm, z czego 10 były to przedsiębiorstwa z sektora publicznego. W roku 2013 funkcjonowało 206 firm, z czego 10 stanowiły firmy z sektora publicznego.

Tab.5. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy z uwzględnieniem kryterium własności

2010	Sektor prywatny	167
	Sektor państwowy	9
2011	Sektor prywatny	167
	Sektor państwowy	9
2012	Sektor prywatny	175
	Sektor państwowy	10
2013	Sektor prywatny	196
	Sektor państwowy	10
2014	Sektor prywatny	204
	Sektor państwowy	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analizowanych danych wynika, że liczba firm z sektora publicznego utrzymuje się na stałym poziomie. Wzrastała natomiast liczba firm z sektora prywatnego.

W 2014 r. spośród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Krzęcin przedsiębiorstwa z sektora prywatnego stanowiły 95,3%, zaś te z sektora publicznego - 4,7%.

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 79% wszystkich zarejestrowanych podmiotów prywatnych. 6% stanowiły spółki handlowe, spółdzielnie 2,4%, zaś stowarzyszenia 7,3%. Niecałe 2% wszystkich podmiotów stanowiły przedsiębiorstwa z udziałem kapitału zagranicznego.

Natomiast w sektorze publicznym dominującą pozycję zajmują państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ze wskaźnikiem na poziomie 70%.

Główne branże występujące w Gminie to: handel, naprawa, rolnictwo, łowiectwo oraz leśnictwo.

Pozostałe rodzaje działalności reprezentuje znacznie mniejsza liczba firm. Wiele aktywnie funkcjonujących na terenie Gminy Krzęcin przedsiębiorstw łączy kilka rodzajów działalności, dywersyfikując tym samym źródła zarobkowania i zwiększając szanse na utrzymanie swojej pozycji rynkowej.

Gmina Krzęcin nie wprowadziła kompleksowego systemu wsparcia dla firm, a także nie uczestniczy w targach gospodarczych.

Wydaje się, że wdrożenie takiego systemu preferencji oraz przygotowanie i przedstawienie odpowiednich instrumentów polityki gospodarczej, wpłynęłoby pozytywnie na pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości.

Z analizowanych danych wynika, że na terenie Gminy występuje niezadawalający rozwój działalności hotelarsko-gastronomicznej oraz turystycznej, o którym wspomniano w niniejszym Studium. Tego rodzaju działalnością zajmują się jedynie 4 podmioty.

Biorąc pod uwagę ciekawy, niejednostajny krajobraz, a także walory turystyczne stworzenie takiej bazy jest dużą szansą na dalszy rozwój Gminy Krzęcin.

Firmy funkcjonujące na terenie Gminy zazwyczaj samodzielnie prowadzą działalność i to zarówno w zakresie produkcji, jak też szeroko rozumianej promocji, zaś stosunkowo nieliczne formy kooperacji między poszczególnymi podmiotami, odbywają się zazwyczaj wyłącznie w ramach wzajemnej pomocy rodzinnej.

W kolejnych latach zakłada się, że nastąpi dalszy systematyczny wzrost ogólnej liczby firm. Z jednej strony będzie to wynikiem wzrostu przedsiębiorczości mieszkańców Gminy Krzęcin, zaś z drugiej przyciąganiem inwestorów instytucjonalnych przez władze lokalne.

Szacuje się, że w najbliższych latach na znaczeniu będzie zyskiwał sektor usług oraz szeroko rozumianej turystyki.

2.2.3 Sieć energetyczna

Energię na teren Gminy dostarcza Enea Operator S.A. Oddział Dystrybucji w Gorzowie Wlkp, Rejon Energetyczny Choszczono.

Długość sieci napowietrznych 15 kV wynosi ok. 110 km, natomiast kablowych 15 kV - 1,7 km.

Stan infrastruktury energetyczna określa się jako dobry. Wysoko oceniana jest pewność zasilania energetycznego Gminy Krzęcin.

Ponadto przepustowość linii energetycznych, nie stanowi żadnej bariery w dalszej rozbudowie gminnego układu sieciowego.

Wszyscy mieszkańcy Gminy mogą bezproblemowo korzystać z sieci energetycznej. Dominującą grupę odbiorców stanowią gospodarstwa domowe.

Ze względu na fakt szybkiego i łatwego dostępu do sieci energetycznej, niewielkie ryzyko awarii i przerw w dostawach, Gmina stanowi atrakcyjny obszar pod osiedlanie się, a także inwestycje.

2.2.4 Sieć kanalizacyjna

Powstające na terenie Gminy Krzęcin ścieki, to przede wszystkim ścieki socjalno– bytowe, a także nieczystości płynne powstające w wyniku prowadzenia działalności rolniczej. Za niepokojące zjawisko powinno się uznać braki w budowie sieci kanalizacyjnej.

Długość sieci kanalizacyjnej wynosi nieco ponad 10 km. Do sieci podłączonych jest 167 odbiorców (2 firmy oraz 165 odbiorców indywidualnych), zaś sama sieć jest stosunkowo młoda i liczy 3 lata. Na terenie Gminy funkcjonuje oczyszczalnia ścieków, z której korzysta aż 96% mieszkańców. Niezbędna wydaje się dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej.

2.2.5 Sieć wodociągowa

Łączna długość sieci wodociągowej to 22,1 km, a jej średni wiek waha się od 30 do 40 lat.

Na obszarze Gminy nie występują powierzchniowe ujęcia wody, są to natomiast ujęcia głębinowe.

Maksymalna wydajność roczna studni wynosi 111325 m³, zaś ubytki sięgają 10058 m³, co stanowi około 13% stratę produkowanej wody.

Na terenie Gminy Krzęcin występują 34 gospodarstwa domowe, do których woda nie jest jeszcze dostarczana poprzez sieć wodociągową.

Największe zużycie wody dotyczy celów bytowo-gospodarczych i wynosi 70709 m³ rocznie, a w przypadku celów przemysłowych - 6974 m³ rocznie.

Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wydaje się być niezbędna. Zaprzestanie jej dalszego rozwoju będzie miało swój bezpośredni wpływ na atuty ekologiczne Gminy.

2.2.6 Gospodarka odpadami

Należy zauważyć, że z każdym rokiem wzrasta liczba produkowanych przez mieszkańców odpadów. W 2013 r. gospodarstwa domowe wyprodukowały blisko 700 ton odpadów. W porównaniu z rokiem 2009 był to znaczny wzrost o blisko 500 ton.

Na terenie Gminy odbiorem, transportem, odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów zajmuje się Związek Gmin Dolnej Odry.

Na terenie Gminy funkcjonują 3 „dzikie” wysypiska śmieci, o łącznej powierzchni 5600 m².

2.2.7 Sieć komunikacyjna

Gminie Krzęcin podlega 56,7 km dróg. Zdecydowana większość z nich posiada nawierzchnię gruntową.

Przez teren Gminy przebiega łącznie prawie 72 km dróg powiatowych oraz jedna droga wojewódzka o nawierzchni bitumicznej. Dzięki nim możliwe jest przemieszczanie się do innych miast i miejscowości.

Przez obszar gminy przebiega także linia kolejowa o charakterze magistralnym. Łączy ona Poznań ze Szczecinem. Odcinek trasy kolejowej w Gminie wynosi 8,8 km.

2.2.8 Mieszkalnictwo i warunki mieszkaniowe

Zaplecze mieszkaniowe, liczba powstających budynków i przede wszystkim ich stan, jest jednym z najważniejszych czynników, który określa poziom warunków życia lokalnej społeczności.

Zasoby te i ich stan to z jednej strony efekt sygnalizowanych potrzeb, z drugiej zaś skutków realizacji polityki budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy.

Na terenie Krzęcina zauważalny jest stopniowy wzrost liczby mieszkań. Aktualna tendencja wzrostowa powinna zostać utrzymana w dłuższym horyzoncie czasowym. Przede wszystkim wynika to z faktu dużego zapotrzebowania na mieszkania.

W dostępnych zasobach Gminy znajduje się 1 budynek, w którym znajdują się 3 lokale mieszkalne o powierzchni 70 m².

Średnia wielkość jednego mieszkania to 23 m².

Na przestrzeni ostatnich lat nie uległa zmianie średnia powierzchnia jednego mieszkania oraz liczba izb.

2.2.9 Edukacja

Usługi społeczne przybierają formę świadczeń o charakterze niematerialnym, których głównym celem jest zaspokajanie potrzeb osób i rodzin. Ich jakość oraz sama możliwość skorzystania z nich, bezpośrednio wpływają na dobrostan całego społeczeństwa. Posiadają przede wszystkim charakter nierynkowy i są w pełni finansowane lub współfinansowane przez organy administracji publicznej. Do tej grupy należy zaliczyć między innymi usługi edukacyjne, kulturalne.

Występuje silna korelacja pomiędzy poziomem wiedzy, a rozwojem współczesnych gospodarek.

W Gminie obserwowany jest dominujący odsetek osób znajdujących się w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, co oznacza, że jest to stosunkowo młoda gmina.

Taki stan rzeczy wymusza na władzach samorządowych podjęcie określonych działań, przede wszystkim mowa tu o zapewnieniu odpowiedniej liczby placówek oświatowych oraz odpowiedniego poziomu kształcenia.

Dlatego też, tak istotne jest monitorowanie stanu, wyposażenia, a także samej liczby placówek oświatowych.

Kadra nauczycielska znajdująca zatrudnienie w placówkach edukacyjnych zlokalizowanych na terenie Gminy, posiada odpowiednie kwalifikacje, a także niezbędną wiedzę, kompetencje i uprawnienia.

W placówkach edukacyjnych Gminy prowadzone są poza zajęciami obowiązkowymi, także zajęcia dodatkowe, które pozytywnie wpływają na rozwój zainteresowań, talentów, pasji oraz umiejętności uczniów. Są to między innymi: zajęcia plastyczne, sportowe, wyrównawcze, matematyczne, przyrodnicze, komputerowe.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żaden żłobek, natomiast działa punkt przedszkolny.

Na terenie Gminy działa 1 szkoła podstawowa oraz jej filia w miejscowości Granowo.

Zauważalna jest tendencja spadkowa dotycząca liczby dzieci uczęszczających na zajęcia (niewielki wzrost odnotowano w roku 2012).

Z roku na rok systematycznie maleje liczba oddziałów. Od roku 2009 spadły one o połowę (do 7).

Tab.6. Liczba uczniów i oddziałów szkolnych w Szkole Podstawowej na terenie Gminy Krzęcin w latach 2009-2013

Lata	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba uczniów	215	199	182	200	168
Liczba oddziałów	14	14	16	10	7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Krzęcin

Szkoła Podstawowa wyposażona jest w świetlicę i salę gimnastyczną. Co więcej, w Zespole Szkół zlokalizowane są 3 pracownie komputerowe, po jednej sali językowej, przyrodniczej, fizyczno-chemicznej i 2 sale zabaw.

Z kolei filia szkoły w Granowie wyposażona jest w salę komputerową. Szkoła nie prowadzi wymiany z placówkami zagranicznymi.

Do Zespołu Szkół w Gminie włączono także placówkę gimnazjalną. Gimnazjum wyposażone jest w pracownię komputerową. W szkole znajduje się również świetlica. Szkoła prowadzi zajęcia dodatkowe w postaci: opieki psychologicznej, zajęć chemicznych, sportowych, matematycznych, językowych, historycznych i artystycznych. Placówka również nie prowadzi współpracy zagranicznej.

Tab.7. Liczba uczniów i oddziałów szkolnych Gimnazjum na terenie Gminy Krzęcin w latach 2009-2013

Lata	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba uczniów	157	136	133	119	111
Liczba oddziałów	8	6	6	5	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Krzęcin

Z powyższych danych wyłania się niepokojące zjawisko malejącej liczby uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum.

Przyjmuje się, że w latach obowiązywania przedmiotowego Dokumentu, liczba uczniów w obu placówkach edukacyjnych będzie ulegać stałemu zmniejszeniu.

W dużej części wynika to z pojawiającego się niżu demograficznego, mniejszej dzietności i coraz szybciej postępującemu procesowi starzenia się społeczeństwa.

2.2.10 Kultura, sport, organizacje pozarządowe

Działalność obywatelska, a także szeroko rozumiana umiejętność współpracy i dzielenia się wiedzą oraz doświadczeniem stają się priorytetem w obliczu wyzwań, jakie stawia współczesna gospodarka. Mają również bezpośredni wpływ na zwiększanie się dobrobytu społecznego.

Animowanie i stymulowanie aktywności najbliższej społeczności, jej zaangażowania w sprawy lokalne, a także kształtowanie odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych, stają się kluczowym wyzwaniem stojącym przed władzą samorządową oraz jednostkami funkcjonującymi na terenie Gminy.

Działania z zakresu kultury realizowane są przede wszystkim przez funkcjonowanie Gminnego Centrum Kultury, wraz z 8 filiami oraz biblioteki.

Obydwa podmioty ponoszą odpowiedzialność za animowanie rozwoju twórczości lokalnej, upowszechnienie jej wartości, scentralizowanie społeczności lokalnej.

Poziom czytelnictwa wynosi 6 woluminu na jednego czytelnika. Zarejestrowanych czytelników na terenie Gminy jest 309.

Na terenie Gminy prowadzone są różnego rodzaju formy działalności kulturalnej zarówno stałe, jak i te o charakterze cyklicznym.

Wszystkie inicjatywy pod auspicjami GCK zrzeszają dzieci oraz młodzież z terenu całej Gminy, jak również aktywizują dorosłych mieszkańców.

Projekty te pełnią bardzo ważną rolę w zakresie profilaktyki, a przede wszystkim stają się ciekawą formą spędzania wolnego czasu. Umożliwiają realizację swoich pasji, pozwalają rozwijać talenty, zainteresowania oraz co ważne, zaspakajają potrzebę uznania i budują pozytywny obraz własnego „ja”.

Zajęcia pozwalają również na nawiązywanie i budowanie więzi społecznych, socjalizację, a także naukę współdziałania i szacunku do drugiej osoby.

Przedmiotowe działania aktywizują i animują rozwój emocjonalno-intelektualny oraz zaspokajają potrzeby kulturalne członków społeczności lokalnej.

W GCK oraz jego filiach odbywają się liczne zajęcia plastyczne, taneczne, teatralne, brydżowe, a także sportowe.

Propagowany aktualnie na szeroką skalę zdrowy styl życia, obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych.

To właśnie aktywność sportowa ma bezpośredni wpływ na kondycję, jak również postawę, relacje z innymi, asertywność czy umiejętność współdziałania.

Działalność sportowo-rekreacyjna w Gminie skupia się głównie wokół funkcjonujących klubów sportowych, obiektów szkolnych i komunalnych.

Na terenie Gminy działa 13 organizacji pozarządowych oraz 5 klubów sportowych.

W latach obowiązywania przedmiotowej Strategii, zakłada się dalszy wzrost liczby czytelników bibliotek, powstawanie nowych organizacji pozarządowych oraz rozbudowę infrastruktury sportowej.

Przyjmuje się, że członkowie społeczności lokalnej coraz chętniej będą korzystali z infrastruktury kulturalnej oraz sportowej Gminy.

2.3 Profil problemów społecznych w Gminie Krzęcin

Problemy społeczne

W części diagnostyczno- analitycznej przedstawiono Gminę Krzęcin oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej.

Ponadto omówione zostaną najczęściej pojawiające się na terenie Krzęcina problemy społeczne.

Aby możliwe było jak najpełniejsze zaprezentowanie aktualnej sytuacji problemowej, Zespół Projektowy posłużył się możliwymi do uzyskania danymi.

Najważniejszym zadaniem pomocy społecznej pojmowanej jako jeden z kluczowych instrumentów polityki społecznej, jest wsparcie osób i rodzin, w wysiłkach zamierzających do zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz umożliwienia życia w warunkach zapewniających poszanowanie godności człowieka.

Należy podkreślić, że potrzeby akcentowane przez osoby i rodziny, będące klientami systemu pomocy społecznej, zdecydowanie winny być brane pod uwagę, jeżeli są zgodne z celami i wpisują się w możliwości pomocy społecznej.

Ponadto pomoc społeczna powinna przyjmować formę działań profilaktycznych i prewencyjnych, których celem będzie zapobieganie i łagodzenie trudnych sytuacji życiowych, przy wykorzystaniu stosownych działań. Efektem tak pojmowanej pomocy społecznej będzie stopniowe usamodzielnianie się klientów pomocy społecznej, a także ich późniejsza integracja ze społecznością lokalną.

Należy mieć na względzie fakt, by beneficjenci systemu pomocy społecznej brali czynny udział w rozwiązaniu własnych problemów i wyjściu z sytuacji problemowej.

Z przepisów Ustawy o pomocy społecznej wynika, że pomoc udzielona może zostać osobom i rodzinom znajdującym się w szczególnej sytuacji ze względu na: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, przemoc w rodzinie, potrzebę ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomanię, zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe, klęski żywiołowe lub ekologiczne.

2.3.1 Sytuacja rodzin i dzieci

Kompatybilnie z definicją Augusta Comte'a, rodzina jest podstawową grupą społeczną, na której opiera się całe społeczeństwo. To właśnie rodzina ma kluczowy wpływ na kształtowanie młodego pokolenia, jego prawidłowy rozwój w sferze fizycznej i psychicznej. Wpływ ten wyraża się szczególnie w funkcji wychowawczej rodziny.

Niestety, na gruncie prawnym nie stworzono jednej, spójnej definicji pojęcia. W przepisach prawa znajdziemy różne definicje.

W jednej z kluczowych ustaw, ze względu na charakter przedmiotowego Opracowania, Ustawie o pomocy społecznej, rodzinę definiuje się jako osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Do najważniejszych funkcji realizowanych przez rodzinę należy zaliczyć:

- 1) funkcje prokreacyjne
- 2) przygotowanie dzieci do wejścia w życie społeczne, ich pielęgnowanie i wychowywanie oraz zapewnienie im odpowiedniego startu życiowego
- 3) prowadzenie gospodarstwa domowego, zaspokajającego potrzeby członków rodziny
- 4) sprawowanie pieczy nad życiem członków rodziny, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem, trudnościami życiowymi

Niewydolność którejś z powyższych funkcji ma swoje dalsze konsekwencje w postaci niewłaściwego funkcjonowanie rodziny.

Jednymi z najbardziej dotkliwych problemów społecznych występujących na terenie Gminy są bezrobocie oraz ubóstwo.

Problem bezrobocia zyskał miano poważnego problemu społecznego, dotyczącego coraz większą grupę osób.

Szerzej zjawisko bezrobocia oraz ubóstwa prezentowane jest w dalszej części przedmiotowego Studium.

Ważność powodów przyznawania wsparcia przez OPS oraz ich rangę w przedstawia poniższa tabela.

Tab.8. Powody przyznawania pomocy przez OPS w 2014 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	2014
	Liczba przypadków
Bezrobocie	516
Ubóstwo	424
Bezradność	147
Długotrwała choroba	136
Niepełnosprawność	132
Alkoholizm	15
Zdarzenia losowe	0
Bezdomność	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Z analizy powyższych danych wynika, że najczęstszym powodem przyznawania pomocy klientom OPS jest bezrobocie.

Na drugiej pozycji plasuje się zjawisko ubóstwa. Jako trzeci problem społeczny występujący na terenie Gminy należy zaznaczyć bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, czwarty problem to długotrwała choroba. Piątym najczęściej pojawiającym się problemem wśród klientów OPS jest niepełnosprawność.

Do najrzadziej występujących powodów, stanowiących podawanych do przyznania wsparcia zalicza się alkoholizm.

Realizowane przez odpowiednie instytucje i podmioty działania, w ramach poprzednio obowiązującej Strategii przyniosły określone efekty w postaci zmniejszenia występujących na terenie Gminy problemów społecznych.

Poniższe zestawienie obejmuje dane z lat 2012-2014.

Tab.9. Powody przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	2012	2013	2014
Bezrobocie	300	385	516
Ubóstwo	516	460	424
Bezradność	205	192	147
Długotrwała choroba	165	164	136
Niepełnosprawność	176	167	132
Alkoholizm	26	18	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W zestawieniu z danymi z lat wcześniejszych, można zaobserwować znaczny postęp w niwelowaniu pojawiających się na terenie Gminy problemów społecznych.

Widoczna wyraźnie jest tendencja spadkowa, która od kilku lat się utrzymuje. Rośnie jedynie zjawisko bezrobocia.

Z poddanych analizie danych można wysnuć wniosek, że inicjatywy podejmowane i realizowane głównie przez OPS, ale także przez współdziałające z Ośrodkiem podmioty i

instytucje, są skuteczne i w znacznym stopniu przyczyniają się do zmniejszenia zjawisk patologicznych.

2.3.2 Bezrobocie

Transformacja społeczno-gospodarcza w znaczący sposób wpłynęła na kształt współczesnej Polski. Przejście z systemu komunistycznego na demokratyczny, wiązało się z wprowadzeniem gospodarki rynkowej. Proces ten ujawnił na szeroką skalę zjawisko bezrobocia.

To ważki problem społeczny i bardzo niepokojące zjawisko. Brak pracy nie pozwala na zaspokojenie elementarnych potrzeb.

Kompatybilnie z art. 2 ust. 1 pkt. 2, Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osobą bezrobotną jest osoba, która pozostaje bez zatrudnienia oraz nie wykonuje innej pracy zarobkowej, pozostaje w gotowości do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, jest zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania urzędzie pracy.

Jako bezrobotny może zarejestrować się każda osoba pełnoletnia, która nie osiągnęła wieku emerytalnego, nie nabyła prawa do świadczeń rentowych, nie jest posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych przekraczających 2 ha przeliczeniowe oraz spełnia pozostałe wymogi wymienione w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Podmiotowe ujęcie bezrobocia definiuje ten problem jako stan bezczynności zawodowej osób, które są zdolne i chętne do podjęcia zatrudnienia. Należy pamiętać, że dochody z pracy stanowią dla tych osób podstawę egzystencji.

Zjawisko bezrobocia jest wypadkową występujących na konkretnym rynku pracy braków oraz deficytów i stanowi spore wyzwanie dla władz lokalnych, a także centralnych.

Problem w znalezieniu zatrudnienia dotyczy każdej grupy społecznej, zaś jego konsekwencje są trudne do oszacowania.

Z problemem bezrobocia zmagają się nie tylko osoby bezrobotne, ale również ich bliższe oraz dalsze otoczenie. Bezrobocie wywołuje kolejne negatywne zjawiska w postaci: degradacji, marginalizacji, wykluczenia, ubóstwa, niezaradności życiowej.

W rodzinach borykających się z tym problemem następuje diametralne pogorszenie sytuacji ekonomicznej. U samych bezrobotnych nagminnie pojawia się spadek poczucia własnej wartości, stres, a nade wszystko brak poczucia bezpieczeństwa. Co więcej, osoby te popadają w bierność, apatię i zniechęcenie. Tracą motywację do dalszego działania.

Położenie osoby bezrobotnej i sytuacja, w której się znalazła może dodatkowo wywołać depresję, załamanie nerwowe, a także różne schorzenia i choroby. Najczęściej są to: nerwice, choroby serca, choroby psychiczne.

Problem bezrobocia stanowczo burzy dotychczasową harmonię i rytm życia konkretnej rodziny.

Bez wątpienia ma destrukcyjny wpływ na wypełnianie przez rodzinę jej dotychczasowych funkcji, planów, celów.

Bezrobocie osoby dorosłej w rodzinie, nie pozostaje bez wpływu na dzieci. Bardzo często tracą one motywację do dalszej nauki, unikają kontaktów z grupą rówieśniczą, obniżają swoje aspiracje i ograniczają dotychczasowe plany.

W konsekwencji, bezpośrednio prowadzi to do deprywacji intelektualnej, zwiększając prawdopodobieństwo wejścia w sytuacje konfliktowe oraz sprzyja izolacji i marginalizacji.

Należy pamiętać, że bezrobocie któregoś z rodziców, to także utrata autorytetu w oczach dzieci. Następuje zmiana dotychczasowych wzorców.

Co więcej, w szerszym ujęciu problem bezrobocia niesie ze sobą następujące konsekwencje: znaczne koszty świadczeń na rzecz osób bezrobotnych, które obciążają budżet państwa i samorządów lokalnych, często powodują wzrost podatków, obniżenie popytu na towary i usługi, poczucie zagrożenia utratą pracy osób zatrudnionych, bierność polityczną osób bezrobotnych.

Z dotychczasowych analiz i badań wynika, że najmocniej odczuwanymi skutkami bezrobocia są:

- znaczące pogorszenie standardu życia, które w konsekwencji prowadzi do korzystania z pomocy społecznej
- pogorszenie kondycji psychicznej osób bezrobotnych, która bezpośrednio wpływa też na stan emocjonalny ich rodzin
- zwiększona izolacja społeczna

Przekładając to na teren Gminy Krzęcin, należy stwierdzić, że jednym z bardziej powszechnych problemów społecznych jest bezrobocie.

W Gminie Krzęcin zarejestrowanych było 296 osób bezrobotnych, w tym 146 kobiet, co stanowiło 49,3% wszystkich bezrobotnych osób (stan na 30.04.2015 r.). Natomiast poziom bezrobocia na terenie powiatu wynosił 3395 zarejestrowanych osób, w tym 1787 kobiet (23,2%).

Do utrzymania poziomu bezrobocia przyczyniają się także osoby wchodzące na rynek pracy po zakończeniu edukacji oraz zmiana zachodząca w strukturze wiekowej społeczności lokalnej.

Co więcej, kolejnymi przyczynami rozwoju tego zjawiska są kryzys, pogarszająca się koniunktura gospodarcza oraz dość kiepska kondycja finansowa firm.

Mając to na uwadze, należy wdrożyć wszystkie możliwe działania, których efektem będzie znaczące ograniczenie tego problemu społecznego.

Tab.10. Liczba bezrobotnych w podziale na Gminę, powiat i województwo- stan na 30.04.2015 r.

Jednostka terytorialna	Bezrobotni ogółem
Gmina Krzęcin	296
Powiat Choszczno	3395
Województwo Zachodniopomorskie	90798

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno oraz WUP Szczecin

Z analizy danych zawartych w poniższej tabeli wynika, że na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba osób bezrobotnych w Gminie Krzęcin wykazuje tendencję spadkową. Zjawisko to dotyczy również kobiet.

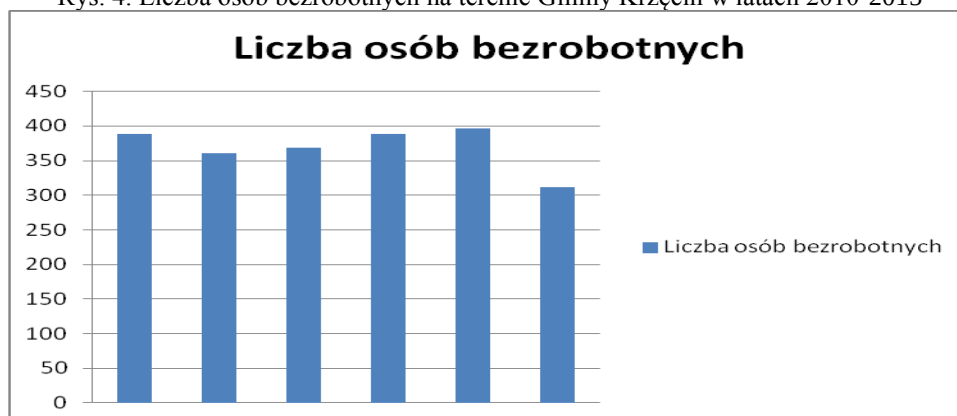
Tab.11. Liczba bezrobotnych w podziale na Gminę, powiat i województwo w latach 2010-2015

Rok	Liczba bezrobotnych	Kobiety
2010	388	188
2011	361	162
2012	268	188
2013	388	197
2014	397	202
2015	311	158

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

Zjawisko to obrazuje również poniższy rysunek.

Rys. 4. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Krzęcin w latach 2010-2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

Opisując zjawisko bezrobocia, nie można pominąć jego ważnych cech, takich jak: wiek bezrobotnych, poziom ich wykształcenia. Należy pamiętać, że bezrobocie oraz jego poziom w dużej mierze zależne są od czynników i zjawisk ogólnogospodarczych.

Tab.12. Bezrobotni według wieku w I kwartale 2015 r.

Wg wieku	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych
- 18 – 24 lata	78
- 25 – 34 lata	78
- 35 – 44 lata	65
- 45 – 54 lata	67
- 55 – 59 lat	25
- 60 – 64 lata	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

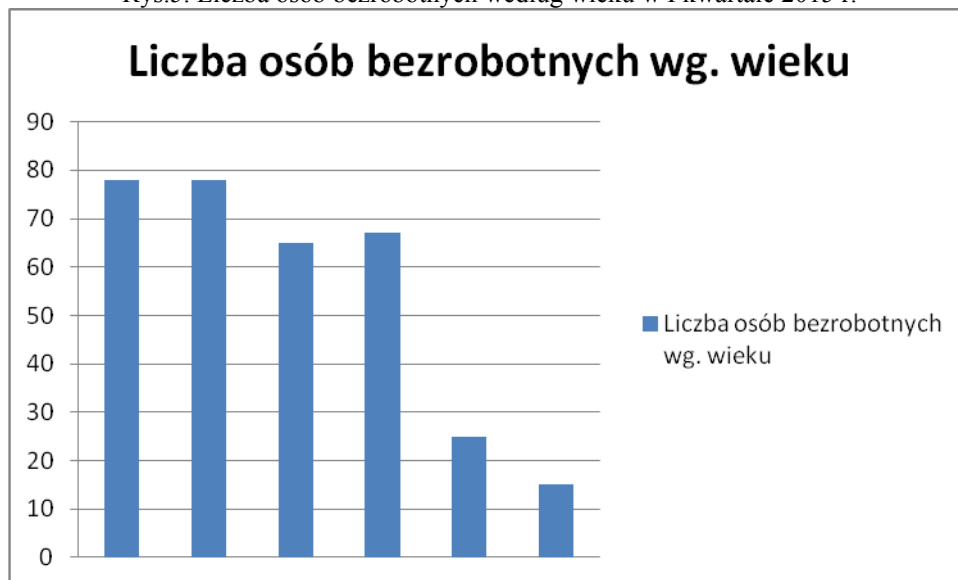
Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych na terenie Gminy Krzęcin stanowią osoby w wieku 18-24 lata oraz 25-34 lata. Obie grupy stanowiły 47,4% wszystkich osób bezrobotnych.

Drugą pod względem liczebności grupą były osoby w wieku 45-54 lata- 20,4%. Trzecią grupę stanowiły osoby w wieku 35-44 lata- 19,8%.

Jest to niekorzystne zjawisko dla gospodarki Gminy Krzęcin, ponieważ ponad połowa osób bezrobotnych, to osoby będące w wieku najbardziej wzmożonej aktywności zawodowej/produkcyjnej.

Omawianą sytuację prezentuje rysunek 5.

Rys.5. Liczba osób bezrobotnych według wieku w I kwartale 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

Największy odsetek osób bezrobotnych w Gminie Krzęcin, legitymuje się wykształceniem gimnazjalnym lub niższym- 41,7%. Na drugim miejscu plasują się osoby z wykształceniem zawodowym- 26,5%.

Z badanej grupy najmniej dotknięci perspektywą bezrobocia są absolwenci zarówno szkół wyższych jak i liceów ogólnokształcących, z których znaczny odsetek planuje kontynuację nauki w ośrodkach akademickich- łącznie 18,2%. Przeważającej liczbie bezrobotnych z wykształceniem poniżej średniego, nie prognozuje się poprawy sytuacji na rynku pracy. Ludziom z tych grup coraz trudniej będzie znaleźć pracę. Omawianą sytuację przedstawia tabela 13 i rysunek 6.

Tab.13. Bezrobotni według wykształcenia w 2015 roku

Wg wykształcenia	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych
- wyższe	13
- policealne i średnie zawodowe	44
- średnie ogólnokształcące	47
- zasadnicze zawodowe	87
- gimnazjalne i poniżej	137

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

Rys.6. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia w I kwartale 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PUP Choszczno

2.3.3 Ubóstwo

Ubóstwo ma decydujący wpływ na zmniejszenie popytu, chłonność rynku, rozwój całej gospodarki, w tym głównie gospodarki lokalnej.

Zjawisko to w znacznym stopniu utrudnia bądź czasami wręcz zupełnie uniemożliwia osobom lub grupom społecznym, borykającym się z tym problemem, korzystanie z istniejących możliwości i zasobów: edukacyjnych, zdrowotnych, kulturalnych. Postępujące ubożenie społeczeństwa może bezpośrednio przyczynić się do powstania kolejnych negatywnych zjawisk w postaci: zachowań przestępczych, przekraczania przyjętych norm i zasad społecznych. Ponadto znacząco sprzyja rozwojowi patologii społecznych, w postaci: narkomanii, alkoholizmu, bezdomności.

Eksperci, badacze i znawcy zagadnienia pauperyzacji określają, że polskie ubóstwo ma charakter masowy i jest silnie utrwalone. Nagminnie zauważalnym zjawiskiem jest dziedziczenie biedy.

Ubóstwo spostrzega się w kategoriach problemu niedożywienia, braku wykształcenia lub niewystarczającej opieki zdrowotnej.

Ubóstwo postrzega się jako subiektywną lub obiektywną sytuację materialną rodziny bądź jednostki, znajdowanie się poniżej pewnego progu dochodowego lub poniżej progu umożliwiającego realizację określonych potrzeb.

Z ubóstwem wiąże się nie tylko brak określonych dóbr materialnych, ale również niezaspokojenie potrzeb społecznych, duchowych, psychicznych czy intelektualnych.

Zjawisko to charakteryzuje się także brakiem możliwości samodzielnego wyjścia z sytuacji i zmiany swojego położenia.

Ze względu na złożony charakter ubóstwa, niezwykle ciężko jest jednoznacznie określić kryteria kwalifikujące daną osobę do grona osób ubogich.

Kwalifikacja ta uzależniona jest od przyjętych definicji.

Statystycznie pomiaru problemu ubóstwa dokonuje się na trzy sposoby:

- po uwzględnieniu kryteriów poziomu dochodów i wydatków gospodarstwa domowego
- na podstawie opinii samych domowników o niezbędnych im środkach do przeżycia na poziomie minimalnym
- oraz poprzez zastosowanie obiektywnych wskaźników określających warunki mieszkaniowe, wyposażenie lokalu czy sposoby spędzania wolnego czasu.

Same granice ubóstwa określone są poprzez różne wartości, do których zalicza się minimum socjalne oraz minimum egzystencjalne.

W związku z tym można wyróżnić:

- ubóstwo absolutne, czyli minimum egzystencji
- ubóstwo ustawowe
- ubóstwo relatywne
- ubóstwo subiektywne

Minimum egzystencji bierze pod uwagę tylko i wyłącznie te potrzeby, których nie można odłożyć w czasie, ponieważ w efekcie brak ich zaspokojenia może prowadzić do skrajnego wyniszczenia, a nawet śmierci.

To zjawisko zwane jest także minimum biologicznym. Definiuje koszyk dóbr, koniecznych do podtrzymania funkcji życiowych człowieka i sprawności psychofizycznej. W skład tego koszyka wchodzi potrzeby mieszkaniowe i artykuły żywnościowe.

Minimum socjalne umożliwia wzięcie udziału w życiu społecznym oraz pozwala nie popaść w zjawisko skrajnej biedy.

Natomiast ubóstwo ustawowe to oficjalnie określone wysokości dochodów w przeliczeniu na osobę w rodzinie, które pozwala na ubieganie się o pomoc społeczną. Ubóstwo relatywne bierze pod uwagę specyfikę danego społeczeństwa i określa granicę od 40 do 60% średnich wydatków ogółu gospodarstw domowych w danym kraju.

W 2014 roku 7,4% gospodarstw domowych w Polsce, a także 7,2% gospodarstw w województwie zachodniopomorskim było objętych ubóstwem skrajnym.

Wysoka liczba osób pozostających bez pracy wpływa bezpośrednio na znaczne obniżenie posiadanych środków finansowych, a to z kolei przekłada się na zjawisko ubóstwa.

Długotrwałe ubóstwo powoduje konieczność zmiany dotychczasowego stylu życia rodziny, eskaluje poczucie beznadziei i wpływa na podejmowane decyzje, m.in. decyzje zakupowe.

Nagminnie oznacza rezygnację z zakupu najpotrzebniejszych dóbr, jakimi są m.in. leki czy przybory szkolne, a w efekcie powoduje dalsze pogłębianie się trudności, które wymagają poniesienia kolejnych nakładów finansowych.

Należy mieć świadomość, że niewystarczająca wydolność i efektywność systemu pomocy społecznej w zakresie zwalczania problemów ubóstwa, może wpływać zniechęcająco na osoby zmagające się z tym problemem społecznym i znacznie minimalizować ich chęć oraz motywację do przezwyciężenia sytuacji, w jakiej się znalazły.

Niestety, również w przypadku ubóstwa można mówić o efekcie dziedziczenia. Problem ubóstwa przechodzi na kolejne pokolenia w rodzinie.

Dodatkowo jest to wzmacniane tym, że osoby wywodzące się z rodzin ubogich najczęściej decydują się na wykonywanie prac niebezpiecznych, nisko płatnych bądź takich, których nie chcą podjąć inni.

Należy mieć świadomość, że w znacznej większości krajów, podobnie jak w Polsce, problem ubóstwa dotyka najmocniej osoby pozostające bez pracy, z niskim statusem społecznym, uchodźców, osoby starsze lub zatrudnionych nielegalnie emigrantów.

Osoby, które długofalowo i bezskutecznie zmagają się z tym problemem społecznym, często bezpowrotnie tracą szansę na poprawę swojej sytuacji życiowej, poddają i ulegają dalszemu wykluczeniu i są spychane na margines życia.

Zjawisko ubóstwa wiąże się nie tylko z niskimi zarobkami, czy brakiem zatrudnienia, ale także z brakiem, mieszkań, opieki zdrowotnej, szkolnictwa i miejsca w społeczeństwie.

Prawdopodobieństwo bycia ubogim potęgują następujące czynniki:

- bezrobocie w rodzinie (szczególnie długotrwałe)
- zamieszkiwanie na wsi i w małym mieście
- młody wiek
- niski poziom wykształcenia
- wielodzietność

Ostatnie lata to znaczne pogłębienie różnic w warunkach życia poszczególnych rodzin.

Spadł poziom dochodów z pracy, do tej pory będącej fundamentem egzystencji. Znacznie zwiększyła się liczba rodzin korzystających z różnego rodzaju świadczeń pomocy społecznej. Obniżenie dochodów z największą siłą doświadczyło rodzin z dziećmi. W wielu rodzinach wystąpiło zjawisko ubóstwa, dotyczącego szczególnie młodej i aktywnej zawodowo populacji oraz dzieci.

W Gminie Krzęcin problem ubóstwa określono jako jeden z dominujących. W 2014 r. przyznano z tego tytułu pomoc w 424 przypadkach i był to spadek od roku 2012 o 92 przypadki.

Tab.14. Liczba przypadków przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014 z tytułu ubóstwa

Rok	2012	2013	2014
Liczba przypadków	516	460	424

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Kluczowym rozwiązaniem problemu ubóstwa i znacznym ograniczenie go jest zmniejszenie poziomu bezrobocia m.in. przez: powstawanie nowych miejsc pracy, aktywizację zawodową osób ubogich oraz aktywną politykę rynku pracy.

Dotychczasowy system pomocy osobom zmagającym się z problemem ubóstwa wymaga zmian i przebudowy. Istotnym czynnikiem gwarantującym efektywność realizowanych zadań oraz ich celowość, jest realizacja propozycji związanych ze zmniejszeniem biurokracji w urzędach pracy, a także przesunięciem znacznie większych środków finansowych na formy aktywizujące.

Stanowczo należy zerwać z polityką powodującą przejęcie znacznej części dochodów przez nieliczną grupę ludzi zamożnych. W żadnym razie nie postuluje się prób ograniczenia poziomu ich dochodowości. Należy zmierzać w kierunku stworzenia takich warunków, aby biedniejsze grupy społeczne mogły otrzymywać dochody na godziwym poziomie. Przede wszystkim należy dążyć do tego, aby praca i czerpane z niej zyski przewyższały zasiłki.

Wyzwanie Gminy w zakresie zwalczania ubóstwa to wzmocnienie działań, których wynikiem byłoby umożliwienie podniesienia poziomu dochodów, przy współudziale i wykorzystaniu możliwości Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Pracy, a także organizacji pozarządowych.

System przeciwdziałania zjawisku pauperyzacji powinien swoim zasięgiem objąć również kwestię niwelowania czynników wywołujących ten problem i sprzyjających jego utrwalaniu. Powinno rozwijać się szeroki system świadczeń, które mogłyby pozytywnie wpłynąć na poprawę położenia określonych grup i osób. Także sama praca socjalna może przyczynić się do łagodzenia następstw ubóstwa.

2.3.4 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego, zazwyczaj składającą się z rodziców, ich potomstwa, a także krewnych. Małżonkowie połączeni są więzią małżeńską, zaś rodzice i dzieci więzią rodzicielską, definiującą zakres obowiązków rodziców wobec dzieci.

Najważniejszym obowiązkiem jest zapewnienie prawidłowej opieki wychowawczej, a także dbałość o właściwy rozwój i stan zdrowia, zapewnienie edukacji, rozwoju talentów i umiejętności. Efektem dobrego wypełniania roli rodzicielskiej jest przygotowanie dziecka do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

To właśnie środowisko rodzinne jest pierwszym i zarazem najważniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka. To w rodzinie następują pierwsze kontakty z innymi ludźmi, budowanie relacji, zbieranie doświadczeń dotyczących współdziałania i współpracy.

Środowisko rodziny zbudowane jest z następujących elementów: struktury rodziny, atmosfery, stopnia wykształcenia rodziców, warunków materialnych, ogólnej struktury środowiska.

To rodzina jest dla dziecka optymalnym, naturalnym środowiskiem, w którym otoczone jest opieką i troską oraz ma możliwość zaspokajania swoich potrzeb.

Niewydolność któregośkolwiek z powyższych elementów może być katalizatorem problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Dzieci wychowujące się we właściwie funkcjonującej rodzinie są akceptowane, rozumiane, mają zapewnione poczucie przynależności i pełnego bezpieczeństwa. Ponadto uczą się ufności, wyrażania własnych emocji, a przede wszystkim komunikacji, zaradności życiowej i tolerancji.

Rodziny dysfunkcyjne, zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi nie mają możliwości wypełniania tych elementarnych zadań. Nie są w stanie zaspokoić potrzeb psychicznych dziecka, zapewnić odpowiednich warunków do nauki czy zaspokoić bieżących potrzeb bytowych.

Rodziny te nie potrafią zbudować odpowiedniego klimatu życia rodzinnego, nie potrafią zapewnić poczucia bezpieczeństwa, tak ważnego dla dziecka, obdarzyć go stosowną uwagą i opieką.

Ponadto w tych rodzinach zaburzone są te najbardziej elementarne umiejętności życiowe jak przygotowywanie posiłków czy utrzymanie czystości.

Rodziny te nie potrafią mądrze gospodarować zasobami finansowymi, mają duże problemy z racjonalnym wydatkowaniem posiadanych środków pieniężnych i oszczędzaniem, nie umieją ustalać priorytetów działania. Często borykają się z trudnościami w załatwianiu swoich spraw, czy pomyślnym rozwiązaniu pojawiających się problemów.

Niezaradność ta potęgowana jest przez inne zjawiska, do których należy zaliczyć: nadużywanie alkoholu, uzależnienie od środków psychoaktywnych, zaburzenia systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, odejście bliskiej osoby, zgon współmałżonka, bezrobocie.

W rodzinach zmagających z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, często pojawiają się inne problemy: przemoc, przestępczość.

Powyższe dysfunkcje bezpośrednio wpływają na zerwanie więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami, a dzieckiem i mogą mieć swoje dalsze negatywne konsekwencje. Dzieci wywodzące się z takich rodzin zazwyczaj są pozostawione same sobie.

Poszukują akceptacji wśród grupy rówieśniczej, często pozostają pod jej silnym wpływem. Zdecydowaną większość czasu wolą spędzić poza domem. Towarzyszą temu problemy w szkole, trudności w nauce oraz częsty brak chęci do dalszego kształcenia, ucieczki ze szkoły, domu, a nawet konflikty z prawem.

Często widoczne wśród tej grupy są zachowania buntownicze, agresywne, konfliktowe, czy naruszające obowiązujące normy oraz wartości.

Takie zachowania tylko pogłębiają ich i tak niekorzystną sytuację, w jakiej się znalazły. Ponadto narażają się na określone sankcje ze strony rodziców.

Konsekwencją jest zaburzenie samooceny, drastyczne jej obniżenie. Następuje spadek poczucia własnej wartości, zaufania do innych. Prowadzi to do ich stopniowego wykluczenia i marginalizacji.

Dziedzictwo intelektualno-kulturowe dzieci z rodzin zmagających się z problemem bezradności jest ubogie i ograniczone.

Zazwyczaj, w wyniku ograniczonych środków finansowych nie mają możliwości skorzystania z opieki przedszkolnej, która pozwalałaby na zniwelowanie posiadanych braków i deficytów.

Często zdarza się, że takie dzieci nie posiadają podstawowych umiejętności: liczenia, pisania, czytania.

Ich wiedza o otaczającym świecie jest szczątkowa, nie są przygotowane do nauki w szkole i często sprawiają duże problemy wychowawcze kadrze nauczycielskiej.

Są bierne, wyalienowane, a wśród lepiej przygotowanych do obowiązku szkolnego rówieśników, czują się niepewnie. Często w szkole przeżywają upokorzenie, ośmieszenie, zawstydzenie.

W Polsce liczba rodzin wykluczonych wzrasta w wyniku zachodzących zmian ustrojowych, zwiększającego się bezrobocia, a także ograniczenia opiekuńczych funkcji państwa.

Rodziny z problemem bezradności nie potrafiły dostosować się do zmiany warunków społeczno-gospodarczych.

Utraciły wiarę i nadzieję, że potrafią rozwiązać samodzielnie swoje problemy. Nie dostrzegając żadnej szansy na polepszenie swojego położenia, stopniowo się degradują, często żyjąc z dnia na dzień.

Liczbę przypadków udzielenia pomocy OPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych obrazuje poniższa tabela 15.

Tab.15. Liczba przypadków przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014 z tytułu bezradności

Rok	2012	2013	2014
Liczba przypadków	205	192	147

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

W ostatnich latach widoczny jest spadek w zakresie przyznawania pomocy z tytułu bezradności. Może to wskazywać, że podejmowane przez stosowne organy działania są skuteczne, natomiast konieczne wydaje się być dalsze podejmowanie wszelkich możliwych inicjatyw, aby utrzymać tę tendencję.

Realizowanych jest szereg działań, które znacząco przyczyniają się do zniwelowania problemu bezradności.

Działania te podejmowane są zarówno przez organizacje pozarządowe, jak również instytucje podległe władzom lokalnym. W szkołach organizowanych jest wiele projektów edukacyjnych (zajęcia pozalekcyjne), które wypełniają wolny czas dzieciom i młodzieży, funkcjonują kluby sportowe, biblioteka oraz dom kultury, które również wspierają wysiłki innych organów.

Pieczna zastępcza

Stwierdzenie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych staje się podstawą do zapewnienia dziecku opieki poza środowiskiem rodzinnym.

Jeśli rodzice nie są w stanie zagwarantować prawidłowej opieki i wychowania, wówczas sprawowana jest piecza zastępcza.

Sprawowana jest w formie pomocy instytucjonalnej i rodzinnej.

Dzieci i młodzież z rodzin dysfunkcyjnych kierowane są do placówek opiekuńczo-wychowawczych (to tzw. instytucjonalna piecza zastępcza) bądź do rodzin zastępczych (to tzw. rodzinna piecza zastępcza).

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej całodobową, ciągłą bądź okresową opiekę i wychowanie.

Gwarantują zaspokojenie elementarnych potrzeb rozwojowych, bytowych, społecznych czy religijnych, a także zapewniają odpowiednie warunki do nauki, dostępu do świadczeń medycznych oraz przygotowują do samodzielnego życia.

Do form rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z przepisami prawa, zalicza się:

- rodziny zastępcze:
 - rodziny spokrewnione, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do jego alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo,
 - rodziny niezawodowe, które tworzone są przez małżeństwo lub osobę niepozostającą w związku małżeńskim niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też zupełnie obce (niespokrewnione z dziećmi),
 - rodziny zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne to rodziny, które z tytułu wykonywanej pracy otrzymują wynagrodzenie. Opiekują się niespokrewnionymi dziećmi, najczęściej we własnych mieszkaniach czy domach.
- rodzinny dom dziecka pełniący funkcję ośrodka wychowawczego dla osieroconych lub pozbawionych opieki rodzicielskiej dzieci i młodzieży, w którym może przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci lub osób, które osiągnęły pełnoletniość przebywając w pieczy zastępczej.

W przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą w związku z wypoczynkiem, udziałem w szkoleniu, pobytem w szpitalu lub w wyniku nieprzewidzianych trudności lub zdarzeń losowych sprawowanie opieki nad dzieckiem przejmują tzw. rodziny pomocowe.

Rodzina jest optymalna dla dziecka instytucją sprawującą funkcje opiekuńczo-wychowawcze. To na rodzinie spoczywa obowiązek zaspokajania potrzeb psychicznych i biologicznych.

Aktualna sytuacja społeczno-gospodarcza potęguje wzrost negatywnych zjawisk społecznych. Coraz więcej dzieci wymaga opieki i troski, ponieważ coraz większa liczba rodzin nie spełnia swoich najważniejszych funkcji.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i kwestia prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, jest narastającym problemem wielu rodzin.

Pomoc skierowana dla rodzin borykających się z problemem bezradności powinna mieć miejsce jak najwcześniej i charakteryzować się ochronnym i profilaktycznym charakterem.

Powinna mieć na celu przezwyciężenie problemów z prawidłową realizacją funkcji opiekuńczo-wychowawczych, odbudową prawidłowych relacji i właściwych postaw rodzicielskich.

W 2013 r. i 2014 r. w pieczy zastępczej na terenie Gminy Krzęcin przebywało 1 dziecko

2.3.5 Długotrwała choroba

Jednym z ważniejszych powodów przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Krzęcin jest długotrwała choroba.

Terminem choroby określa się każde odstępstwo od prawidłowego stanu zdrowia. To jeden z najbardziej elementarnych terminów medycznych. Przede wszystkim objawia się zaburzeniami we właściwym funkcjonowaniu organizmu, bądź uszkodzeniem jego struktury.

Wyróżniamy następujące rodzaje chorób:

- choroby wrodzone
- choroby dziedziczne
- choroby samoistne
- choroby miejscowe
- choroby ogólne
- choroby czynnościowe

Ogólna klasyfikacja chorób dzieli je na choroby o podłożu somatycznym lub psychicznym. Choroby somatyczne są chorobami ciała: od najłżejszych dolegliwości, poprzez nagłe i ciężkie, aż do przewlekłych.

Długotrwała choroba określana jest jako „(...) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal (...)”.

Często jest definiowana jako stan dysfunkcji, wpływający na znaczne utrudnienie, ograniczenie lub wręcz uniemożliwienie w pełni sprawnego funkcjonowania w otoczeniu społecznym.

Długotrwała choroba charakteryzuje się przede wszystkim: długim czasem trwania, łagodniejszym niż w stanie ostrym przebiegiem, pogorszeniem sprawności pacjenta, nieodwracalnością zmian patologicznych i niepomyślnymi rokowaniami, a także następstwami psychospołecznymi. Przyjmuje się, że długotrwała choroba musi trwać minimum 6 miesięcy.

Należy wziąć pod uwagę, że długotrwała choroba może stać się katalizatorem wykluczenia i marginalizacji społecznej. Ponadto dotyczy ona zarówno samych chorych, jak również ich rodziny oraz otoczenie społeczne.

W dużym stopniu wpływa na życie całych rodzin, częstokroć burząc dotychczasowy spokój, zarówno w sferze psychicznej, jak i ekonomicznej.

Drastyczny spadek dochodów spowodowany długotrwałą chorobą wywołuje inne negatywne konsekwencje, chociażby w postaci ograniczenia dostępu do leków i samego procesu leczenia bądź rehabilitacji.

Należy pamiętać, że osoby długotrwale chore wymagają intensywnej opieki lekarskiej oraz pielęgniarstwa, a także bardzo często potrzebują również zabiegów rehabilitacyjnych.

Pogorszenie sytuacji materialnej, o której mowa powyżej, wynika z kilku czynników: zmniejszenia szans na rynku pracy, zbyt małych zasiłków, dużych kosztów leczenia i rehabilitacji.

Należy pamiętać, że w każdej chwili możemy zapaść na różnego rodzaju choroby. Permanentnie jesteśmy narażeni na utratę zdrowia. Wynikać to może z wielu czynników, wśród których należy wymienić: warunki życia, zaniedbanie własnego organizmu, wiek.

Choroby przewlekłe najczęściej dotyczą osób starszych, których organizmy są już osłabione i tym samym podatne na różnego rodzaju schorzenia i choroby. W podeszłym wieku znacznemu osłabieniu ulega wydolność, odporność organizmu.

Z badań i ekspertyz wynika, że nawet 90% osób powyżej 85 roku życia, wymaga określonej pomocy i opieki. Bardzo często tej najbardziej podstawowej, dotyczącej zaspokajania codziennych potrzeb życiowych.

Nie możemy zatrzymać procesu starzenia, który będzie stale postępował. Możliwe jest natomiast zainicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych, których efektem ma być niwelowanie i łagodzenie skutków procesu starzenia się społeczeństwa.

Najistotniejszym czynnikiem wpływającym na jego spowolnienie, wydaje się być szeroko rozumiana aktywność społeczeństwa.

Trzeba wziąć pod uwagę fakt, że nie jest możliwe wyleczenie wszystkich chorób dotyczących społeczeństwa. W takim przypadku podejmuje się wszelkie możliwe działania i wysiłki, zmierzające do złagodzenia cierpienia i bólu osoby chorej. Ta forma leczenia sprowadza się bardziej do zwalczania objawów niż ognisk choroby. W takiej sytuacji szczególnej wagi nabiera wsparcie emocjonalne i duchowe oraz atmosfera i nastawienie otoczenia osoby chorej. Pozytywne nastawienie pozwala choremu czerpać siły do dalszej walki, co często ma decydujące znaczenie w procesie leczenia.

Z publikowanych danych, a także opinii specjalistów i ekspertów zajmujących się tą tematyką wynika, że stan zdrowia Polaków jest wysoce niezadowalający i znacznie gorszy niż w innych krajach Unii Europejskiej.

Przede wszystkim bierze się z niedofinansowania służby zdrowia oraz ogromnych trudności z dostępem do specjalistycznej opieki i pomocy medycznej.

W roku 2013 OPS zanotował 164 przypadki udzielenia pomocy z powodu długotrwałej choroby. Rok później (2014) było to 136 przypadków, co klasyfikuje ten problem na czwartym miejscu.

Można dostrzec, że osoby borykające się z długotrwałą chorobą, bardzo często mają ogromne trudności z zaakceptowaniem samego siebie, a także sytuacji w jakiej się znalazły.

Częstokroć zmagają się z dyskryminacją, ogromnym brakiem zrozumienia ich potrzeb oraz ograniczeń. Z tego rodzaju zjawiskami stykają się niemal codziennie.

Główna przyczyna tkwi w niskiej tolerancji społecznej dla osób niepełnosprawnych i przewlekle chorych.

W związku z tym, osoby przewlekle chore wymagają otoczenia ich spójnym i całościowym wsparciem odpowiednich instytucji i placówek opieki społecznej, wchodzących w skład całego systemu polityki społecznej. System powinien obejmować swoim zasięgiem następujące kwestie: włączenie społeczne osób przewlekle chorych do społeczeństwa, programy profilaktyczne, rozwój usług opiekuńczych.

Ponadto należy opracować szczegółowy program dotyczący wsparcia rodzin lub osób sprawujących opiekę nad osobami długotrwale chorymi. Tu istotnego znaczenia nabierają następujące działania: aktywizacja zawodowa i utrzymanie dotychczasowej aktywności. To zadanie zarówno dla władz samorządowych, jak i administracji centralnej.

Z analizy sytuacji osób dotkniętych długotrwałą chorobą wynika, że duży odsetek z nich wymaga pomocy dotyczącej samodzielnego funkcjonowania.

Bardzo często występuje również potrzeba zagwarantowania odpowiedniej opieki w samym środowisku rodzinnym oraz w stosownych instytucjach i placówkach.

2.3.6 Niepełnosprawność

W literaturze przedmiotu nie ma jasno sprecyzowanej definicji niepełnosprawności. Każdorazowo jest ona interpretowana w inny sposób.

Wyływa to głównie z wielu uregulowań prawnych, które były przygotowywane w różnych okresach i często nie zachowują koherentności w interpretacji przedmiotowego zjawiska.

Wspólnym mianownikiem definicji niepełnosprawności jest uniemożliwienie przystosowania określonego organizmu do warunków, w jakich w danej chwili się znajduje.

Zgodnie z art. 2 pkt. 10 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Natomiast kompatybilnie z art. 1, powyższej Ustawy, niepełnosprawność zostaje potwierdzona orzeczeniem:

- a) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (wyróżnia się stopień lekki, umiarkowany i znaczny)
- b) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów lub
- c) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia

Stopień niepełnosprawności może być określany również przez lekarzy orzeczników ZUS lub KRUS. Niniejsze orzeczenie jest niezbędne w procesie ubiegania się o świadczenia z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z definicją znajdującą się w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, niepełnosprawną osobą jest ta, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia codzienne życie, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych.

Natomiast kompatybilnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) przez niepełnosprawność należy rozumieć stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfiguracji, powstały w skutek urazów, schorzeń, zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczące ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych (takich jak samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolności komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego) w warunkach, czasie i formach właściwych przeciętnemu przedstawicielowi danej populacji.

Niepełnosprawność to jeden z bardziej istotnych problemów współczesnego świata. Głównie wynika to z faktu, iż zjawisko niepełnosprawności jest znacznie upowszechnione oraz zatacza dość szerokie kręgi. To zdecydowanie zjawisko wielopłaszczyznowe, ze względu na fakt, iż poza kontekstem medycznym należy brać pod uwagę również kontekst społeczny i psychologiczny. Niepełnosprawność wpływa znacząco lub czasami uniemożliwia właściwe pełnienie ról społecznych. W konsekwencji zwiększa alienację społeczną.

Główną przyczynę niepełnosprawności stanowią schorzenia układu krążenia, narządów ruchu oraz schorzenia neurologiczne. Wśród innych przyczyn niepełnosprawności wymienia się: uszkodzenie narządu wzroku i słuchu, choroby psychiczne, upośledzenia umysłowe.

Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnej opieki i troski oraz odpowiedniego podejścia do ich problemów w sferze zatrudnienia, edukacji, a przede wszystkim codziennym funkcjonowaniu.

Niestety, w polskim społeczeństwie obserwuje się niepokojące tendencje do ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym. Mimo dostrzegalnej w ostatnich latach poprawy, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych nadal stanowią dość ważki problem. Należy podkreślić, że niepełnosprawni nadal zbyt często spotykają się z ograniczeniami architektonicznymi, komunikacyjnymi, transportowymi, które urastają do rangi prawdziwych barier i przeszkód, często nie do pokonania.

Kompatybilnie z danymi duża część tej grupy pozostaje poza rynkiem pracy. Należy podkreślić, iż jest to utrzymująca się stała tendencja.

Osoby niepełnosprawne w naszym kraju stanowią liczną społeczność. Prognozy GUS przewidują, że zjawisko to będzie się w najbliższym czasie pogłębiać.

W Polsce w 2008 roku biernych zawodowo było 83,9% osób niepełnosprawnych w wieku 15 lat i więcej i 75,7% osób w wieku produkcyjnym (wobec adekwatnych udziałów dla osób sprawnych -odpowiednio 40,6% i 25,3%). Dlatego wciąż podejmowane są działania ustawowe wspierające aktywizację zawodową tych osób.

W kraju aktywność zawodową przejawia jedynie 17% osób niepełnosprawnych, natomiast w krajach Unii Europejskiej odsetek ten wynosi ok. 40-50%. Dane te uzmysławiają, jak duże różnice dzielą Polskę i kraje unijne i jak dużo nakładów należy włożyć w wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Z problemem niepełnosprawności borykają się zarówno same osoby niepełnosprawne, jak również ich najbliższe oraz dalsze otoczenie.

Niepełnosprawność jest jednym z czynników, które mają bezpośredni wpływ na pogorszenie kondycji fizycznej, psychicznej i finansowej każdej rodziny, bez względu na jej przynależność społeczno – zawodową i miejsce zamieszkania.

Wynika to z olbrzymich kosztów związanych z leczeniem, rehabilitacją i zapewnieniem odpowiedniej opieki. Z drugiej zaś strony, są wypadkową drastycznego spadku dochodów, spowodowanych niskimi zasiłkami, utratą pracy lub jej znacznym ograniczeniem.

Na ten pogłębiający się stan rodzin wpływa również ich wcześniejsza sytuacja materialno-bytowa lub niezaradność.

Stawiane przez społeczeństwo przeszkody, bezpośrednio przekładają się na izolację, wrogość, a przede wszystkim wycofanie osób niepełnosprawnych.

Zdecydowanie brakuje przestrzeni, w której samotne osoby starsze, ale również niepełnosprawni mogliby skorzystać z oferty pomocy. Dominującym zjawiskiem wśród osób niepełnosprawnych jest częsty brak wiedzy na temat swoich praw i możliwości.

Z zebranych danych jasno wynika, że zjawisko niepełnosprawności występuje na terenie Gminy Krzęcin.

Należy podkreślić, że problem niepełnosprawności plasuje się na piątym miejscu pod kątem udzielania pomocy przez OPS.

Z analizowanych danych wynika, że klientami pomocy OPS z powodu niepełnosprawności było w 2012 roku 176 osób, rok później (2013) 167 osób, zaś w 2014 roku były to 132 osoby. Natomiast w Domach Pomocy Społecznej na terenie całego kraju w 2013 r. i 2014 r. przebywało 5 mieszkańców Gminy Krzęcin, w 2015r. liczba ta wynosi już 7 osób.

Polityka społeczna dotycząca osób niepełnosprawnych powinna być kompleksowym, zorganizowanym i holistycznym działaniem, realizowanym przez władze centralne, lokalne, a także wyspecjalizowane jednostki. Ich głównym celem powinna być poprawa warunków życia i statusu społecznego osób niepełnosprawnych oraz umożliwienie jednostkom z ograniczoną sprawnością dostępu do potrzebnych świadczeń i usług zdrowotnych.

Kluczowym instrumentem realizacji tej polityki jest proces rehabilitacji społecznej, zawodowej, leczniczej i psychologicznej.

Rehabilitacja ta swoim zasięgiem obejmuje różnorodne formy wsparcia osób niepełnosprawnych w wypełnianiu przypisanych im ról społecznych, takie jak: poradnictwo społeczne, prawne, psychologiczne, edukację, przygotowanie zawodowe, komunikowanie się z otoczeniem i prowadzenie niezależnego, codziennego życia.

Przytoczone wyżej definicje precyzują, że właściwie prowadzona polityka wobec osób z niepełnosprawnościami, nie sprowadza się tylko i wyłącznie do zapewnienia odpowiedniej opieki medycznej, ale odnosi się również do kwestii równouprawnienia osób niepełnosprawnych, aktywnego przeciwdziałania dyskryminacji tej grupy, dążenia do wyrównywania szans i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Niepełnosprawność z całą pewnością jest sytuacją kryzysową, wymagającą podjęcia określonych inicjatyw i działań, które stworzą samej osobie niepełnosprawnej, ale również jej najbliższym możliwość skorzystania z określonego rodzaju wsparcia.

Należy pamiętać, że niepełnosprawności najczęściej nie można usunąć lub całkowicie zlikwidować. Natomiast same skutki niepełnosprawności można w dużej części zniwelować lub nawet wyeliminować.

W całym procesie wychodzenia z niepełnosprawności najważniejsza jest możliwe jak najszybsza interwencja.

Udzielana pomoc zdecydowanie powinna być zindywidualizowana i szczegółowo dopasowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

2.3.7 Uzależnienia (alkoholizm)

Uzależnienia stały się poważnym problemem. Współczesny świat charakteryzuje się dynamicznie zachodzącymi zmianami, występowaniem nowych procesów i zjawisk społeczno-gospodarczych.

Wielu ludzi nie jest w stanie dostosować się do zmieniającego się otoczenia i nadążyć za nową rzeczywistością. Budzi to poczucie krzywdy, frustrację i bezradność. Chcąc zniwelować skutki położenia, w jakim się znaleźli, często uciekają w różnego rodzaju używki, które prowadzą do uzależnienia.

Najczęściej uzależnienie bierze swój początek, a następnie rozwija się bez wiedzy osoby uzależnionej. Im dłuższy czas trwania danego uzależnienia, tym trudniej jest z niego wyjść. Kluczową rolę w mechanizmie uzależnienia ma siła pragnienia, która samoistnie nie zniknie. Uzależnienie określone jest jako działanie szkodliwe zarówno dla osoby uzależnionej, jak również dla jej otoczenia.

W dzisiejszych czasach uzależnienie coraz częściej traktowane jest jako choroba ośrodkowego układu nerwowego. Charakteryzuje się złożonymi zaburzeniami natury emocjonalnej oraz zaburzeniami dotyczącymi zachowania. Zaburzenia te polegają głównie na przymusie permanentnego bądź okresowego używania substancji psychoaktywnej.

Współczesna psychologia i medycyna postrzega osoby uzależnione jako osoby chore, ofiary uzależnienia, które samodzielnie nie potrafią poradzić sobie z nałogiem, a nie jak osoby odpowiedzialne za swoje uzależnienie.

Osoby uzależnione znajdując się w sytuacji przymusu psychicznego oraz najczęściej fizycznego (tzw. zespół abstynencyjny), nie potrafią przejąć pełnej kontroli nad swoim zachowaniem i myśleniem, a w efekcie całym życiem, które sprowadza się do stałego poszukiwania kontaktu z substancją psychoaktywną.

Negatywną konsekwencją nałogów mogą być następujące zjawiska: utrata pracy, konflikty, problemy finansowe, rozpad więzi rodzinnych.

Uzależnieni od alkoholu mają skłonności do dużych wahań nastrojów, cechują się niskim stopniem odporności na lęki i frustracje. Nawiązywane przez nich relacje są płytkie, powierzchowne, nie ma w nich autentycznego zaangażowania emocjonalnego.

Problemy alkoholowe są jednym z najczęstszych powodów rozwodów w Polsce.

Innym, coraz częściej występującym zjawiskiem, jest tak zwane dziedziczenie alkoholizmu, który przechodzi z pokolenia na pokolenia, w rodzinach borykających się z problemem uzależnienia od alkoholu. Bardzo często z dziedziczenie alkoholizmu zmagają się trzecie czy czwarte pokolenie w rodzinie.

Należy mieć na uwadze, że problem alkoholowy występujący wśród klientów pomocy społecznej, ma bardziej złożony charakter. Wynika to z faktu, że towarzyszą mu często również inne zjawiska o podłożu pejoratywnym, chociażby w postaci: problemów zdrowotnych, zaburzonej komunikacji i złych relacji w rodzinie, problemów wychowawczych, ubóstwa.

Uzależnienie od alkoholu radykalnie zmniejsza szanse na realizację kariery zawodowej, a także bardzo często bezpośrednio prowadzi do bezrobocia. Dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem alkoholowym, mocno odczuwają sytuację swoich rodzin, atmosferę stałego napięcia oraz lęku, co nie pozostaje bez wpływu na ich dalszy rozwój psychofizyczny. Kompatybilnie do ustaleń Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), alkohol jest jednym z najgroźniejszych czynników zagrażających zdrowiu populacji.

Sklasyfikowano go na trzeciej pozycji, zaś większe ryzyko niosą ze sobą palenie oraz nadciśnienie tętnicze.

Stwierdzono, że ponad 60 rodzajów urazów i chorób ma bezpośredni związek ze spożywaniem alkoholu.

W opublikowanym raporcie „Stan zdrowia w Unii Europejskiej” Komisja Europejska zalicza alkoholizm do istotnych czynników mających bezpośredni wpływ na stan zdrowia obywateli Unii Europejskiej.

Ponadto w przedmiotowym dokumencie pokazano silną korelację pomiędzy liczbą wypadków drogowych, a spożywaniem alkoholu. Liczba osób uzależnionych od alkoholu w danej populacji ma również wpływ na liczbę samobójstw oraz zabójstw.

WHO definiuje nałóg alkoholowy jako chorobę, która wiąże się z istotnym osłabieniem organizmu, spowodowanym nadmiernym i stałym spożywaniem alkoholu, przy czym osłabienie, o którym mowa, rozumie się jako szeroką dysfunkcjonalność na poziomie psychicznym, fizycznym, a także społecznym.

Natomiast Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, uzależnienie od alkoholu definiuje jako zespół zjawisk poznawczych, fizjologicznych oraz behawioralnych, wśród których picie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość.

Podstawowym objawem choroby alkoholowej jest pragnienie alkoholu.

Ostateczne zdiagnozowanie choroby alkoholowej, umożliwia zidentyfikowanie co najmniej trzech bądź większej liczby następujących cech lub objawów, współwystępujących przez pewien czas w ciągu ostatniego roku (picia):

- 1) Silne pragnienie lub poczucie przymusu picia („głód alkoholowy”)
- 2) Upośledzona zdolność kontrolowania zachowań związanych z piciem (trudności w unikaniu rozpoczęcia picia, trudności w zakończeniu picia do wcześniej założonego poziomu, nieskuteczność wysiłków zamierzających do zmniejszenia lub kontrolowania picia)
- 3) Fizjologiczne objawy stanu odstawienia pojawiającego się, gdy picie alkoholu jest ograniczone lub przerywane albo używanie alkoholu lub pokrewnie działających substancji (np. leków) w celu złagodzenia ww. objawów, uwolnienie się od nich lub uniknięcia ich
- 4) Zmieniona (najczęściej zwiększona) tolerancja alkoholu, potrzeba spożycia większych dawek dla wywołania oczekiwanego efektu
- 5) Z powodu picia alkoholu narastające zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności lub zainteresowań, zwiększona ilość czasu przeznaczona na zdobywanie alkoholu lub jego picie, bądź uwolnienia się od następstw jego działania
- 6) Uporczywe picie alkoholu mimo oczywistych dowodów występowania szkodliwych następstw picia

Problemy, z jakimi najczęściej zmagają się osoby uzależnione, określono na podstawie badania Programu Aktywizacji Placówek Odwykowych. Były to zaburzenia życia rodzinnego (94% wskazań), problemy w kontaktach z ludźmi (84%), problemy finansowe (82%), przemoc wobec bliskich (57%), problemy z prawem (51%).

Alkoholizm zaburza możliwość prawidłowego wykonywania funkcji rodziny: opiekuńczej, wychowawczej, socjalizacyjnej i emocjonalnej. W rodzinach borykających się z problemem alkoholowym najbardziej cierpią dzieci.

Należy wziąć pod uwagę, że rodzina tworzy niezależny, odrębny system, złożony z określonych części, powiązanych ze sobą w konkretny sposób, tak by możliwe było zrealizowanie wspólnego celu.

Sytuacje mające miejsce w tym systemie, wymuszają na członkach tego systemu konieczność przystosowania się do zmieniającego się otoczenia.

Dzieci wychowujące się w rodzinach uzależnionych od alkoholu nieustannie narażone są na konieczność odgrywania ról i przyjęcia określonej postawy i strategii postępowania. Role te najczęściej stają się mechanizmem obronnym wobec występujących zagrożeń.

Brak miłości, rodzinnego ciepła, a przede wszystkim wsparcia emocjonalnego, skutecznie zaburzają możliwość wykształcenia u dziecka poczucia własnej wartości. Najczęściej dziecko wywodzące się ze środowiska z problemem alkoholowym funkcjonuje w przeświadczeniu, że jest bezpośrednią przyczyną wszystkich nieporozumień, kłótni czy awantur. Ponadto nieustannie musi pamiętać o dotrzymaniu tajemnicy rodzinnej.

Problem uzależnienia od alkoholu coraz częściej dotyka także młodsze pokolenia.

Obecnie inicjację alkoholową statystycznie młodzież przeżywa w wieku 13-14 lat. Głównie wynika to z chęci poczucia się dorosłym. Jest także sposobem na zdobycie uznania wśród grupy rówieśniczej.

Z prowadzonych badań wynika, że młodzież nie ma problemu z dostępem do alkoholu. Zbyt wczesny kontakt z alkoholem może wpłynąć bardzo destrukcyjnie na fizyczny i psychiczny rozwój młodych ludzi.

Należy pamiętać, że nałóg alkoholowy jest chorobą chroniczną, postępującą, a także potencjalnie śmiertelną.

Nie ma możliwości jej zupełnego wyleczenia, można jedynie powstrzymać jej objawy i ograniczyć wywołane nią spustoszenia i szkody.

W świetle nowoczesnej wiedzy, uzależnienie od alkoholu jest chorobą wieloczynnikową, biologiczno-psychologiczno-społeczną, uszkadzającą funkcjonowanie człowieka w sferze somatycznej, psychologicznej, społecznej i duchowej.

W Gminie Krzęcin w 2014 roku, zaznaczono - 15 przypadków pomocy ze względu na alkoholizm. Był to spadek w porównaniu do 2012 roku o 11 przypadków.

W celu efektywnego niwelowania zjawiska alkoholizmu, ważne jest wzmocnienie realizowanych dotąd inicjatyw profilaktycznych.

Cel ten powinien być realizowany poprzez aktywne działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Najważniejszym zadaniem Komisji jest podejmowanie decyzji o zastosowaniu w stosunku do osoby uzależnionej leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego oraz interweniowanie w związku z naruszeniem przepisów Ustawy o wychowaniu w trzeźwości, w zakresie reklamy oraz sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim bądź nietrzeźwym.

2.3.8 Patologie społeczne

Demoralizacja i przestępczość

W Gminie zlokalizowany jest posterunek Policji, funkcjonujący w ramach Komendy Powiatowej Policji w Choszczynie.

Jak wynika z danych udostępnionych przez jednostkę Policji, w Gminie Krzęcin w 2014 roku stwierdzono ogółem – 30 przestępstw. Sytuację tę obrazuje poniższa tabela.

Tab.16. Liczba popełnionych przestępstw w 2014 roku

Rodzaj przestępstwa	2014
Uszkodzenie mienia	2
Kradzież z włamaniem	11
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	0
Bójka lub pobicie	0
Kradzież mienia	8
Narkotyki	5
Przestępstwa gospodarcze	2
Uszczerbek na zdrowiu	2
Ogółem	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Policji

Poniżej zaprezentowane najczęściej popełniane przestępstwa na terenie Gminy. Przedstawiono je w ujęciu tabelarycznym.

Tab.17. Kategorie najczęściej popełnianych przestępstw w Gminie Krzęcin w latach 2012-2014.

Rodzaj przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone		
	2012	2013	2014
Uszkodzenie mienia	5	19	2
Kradzież z włamaniem	5	5	11
Kradzież mienia	10	5	8
Bójka lub pobicie	2	0	0
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	0	0	0
Narkotyki	0	4	5
Przestępstwa gospodarcze	0	1	2
Uszczerbek na zdrowiu	0	1	2
Ogółem	22	35	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Policji

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli należy podkreślić, że do najczęstszych czynów karalnych występujących na terenie Gminy należą uszkodzenia mienia oraz kradzieże z włamaniem.

Są to zwyczajowe przestępstwa przeciw mieniu, spowodowane przede wszystkim potrzebą uzyskania korzyści materialnej. W dużej części przypadków, popełniają je osoby z uboższych warstw społecznych, w szczególności dotkniętych problemem uzależnień (alkoholizmem/narkomanią).

Do najrzadziej popełnianych czynów karalnych należą: bójki, kradzieże pieniędzy wraz z dokumentami oraz przestępstwa gospodarcze.

Omawiając powyższe przestępstwa, należy uwzględnić, że nie wszystkie popełnione czyny zabronione są zgłaszane i tym samym objęte statystyką. Biorąc to pod uwagę, realna sytuacja może przedstawiać się w mniej korzystnym świetle.

Przemoc w rodzinie

Zgodnie z art. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przez przemoc w rodzinie należy rozumieć powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zjawisko przemocy w rodzinie zalicza się do specyficznych rodzajów przemocy, ze względu na silne relacje emocjonalne między ofiarą a sprawcą.

Problemu przemocy w rodzinie nie można traktować jednowymiarowo. To bez wątpienia złożony i trudny problem, dlatego też powinien być rozpatrywany zarówno w aspekcie prawnym, społecznym, psychologicznym, a także etycznym.

Problem przemocy w rodzinie, a przede wszystkim jej skutki są odczuwane nie tylko przez samą ofiarę i sprawcę, ale również przez całe środowisko rodzinne.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia”, definiuje przemoc jako zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkom rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- 1) jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary
- 2) siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, sprawca jest silniejszy, a ofiara słabsza
- 3) narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku)
- 4) powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody

Odczuwanie cierpienia i bólu powoduje, że ofiara przemocy ma znacznie mniejszą zdolność do samoobrony.

Powody przemocy domowej mogą mieć różne podłoże. Można do nich zaliczyć: niskie zarobki, bezrobocie, izolację, trudne warunki w pracy, złe warunki bytowe, zatłoczenie mieszkań czy cechy osobowościowe (wrogość, agresywność).

Powyższe czynniki mają negatywny wpływ na kształt relacji interpersonalnych i stają się bezpośrednią przyczyną powstawania konfliktów.

Zjawisko przemocy w rodzinie najczęściej nie opuszcza czterech ścian i pozostaje w zaciszu danego gospodarstwa domowego.

Osoby, które doświadczyły tego problemu nagminnie nie są skłonne do współpracy z policją i stosownymi organizacjami i instytucjami pomocowymi.

Poziom korzystania z pomocy, przeznaczonej dla rodzin borykających się przemocą domową jest stosunkowo niewysoki. Z oferowanej pomocy korzysta jedynie co piąta rodzina (21%). Z pomocy korzystają najczęściej rodziny, w których występuje przemoc fizyczna (20%) i psychiczna (19%), a rzadziej te dotknięte przemocą seksualną (17%) oraz ekonomiczną (14%).

Formy pomocy, z której korzystają osoby dotknięte problemem przemocy w rodzinie, ograniczają się najczęściej do interwencji policji, ewentualnie sądu bądź kuratora. Niezwykle rzadko rodziny te korzystają z pomocy terapeutycznej, leczenia odwykowego, czy procedury „Niebieskiej Karty”.

Otrzymana pomoc jest jednak na ogół oceniana jako przynajmniej częściowo skuteczna – najbardziej w przypadku przemocy seksualnej (79%), najmniej – przemocy ekonomicznej (67%).

Najczęstszymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Kompatybilnie z danymi Centrum Praw Kobiet, około jedna trzecia kobiet, w pewnym okresie swojego życia staje się ofiarą przemocy w rodzinie, a samo zjawisko dotyka wszystkich grup społecznych. Dane te dotyczą różnych form przemocy: bicia, wymuszenia współżycia seksualnego, poniżania i znęcania się psychicznego.

Nagminnie można zetknąć się z sytuacją, kiedy ofiara przemocy domowej, staje się w przyszłości sprawcą przestępstwa. Dzieci, które były świadkami przemocy w rodzinie lub bezpośrednimi ofiarami, znacznie częściej w późniejszym życiu wchodzi w konflikt z prawem.

Dlatego też, dokładne rozpoznanie tych środowisk, a także ścisły monitoring zjawiska, umożliwią w późniejszym czasie, zapewnienie ofiarom przemocy w rodzinie właściwej pomocy.

W kwestię rozwiązywania zjawiska problemu przemocy w rodzinie zaangażowanych jest wielu ekspertów, badaczy, a także organizacji i instytucji, w tym tych z sektora pozarządowego.

W tym świetle dość ważną rolę odgrywa pomoc psychologiczna, stosowana m.in. za pomocą takich metod jak:

- metody interwencyjne
- metody edukacyjne i poradnictwo
- wsparcie emocjonalne i społeczne

- uczenie zachowań
- psychoterapia

Co więcej, istotną rolę w zwalczaniu tych problemów odgrywają specjalnie tworzone w tym kierunku grupy wsparcia, funkcjonujące na analogicznej zasadzie jak grupy AA, z uwzględnieniem specyfiki problemów. Najczęściej zlokalizowane są przy schroniskach dla ofiar przemocy, centrach kryzysowych bądź agencjach pomocy. Istotą pomocy grup wsparcia jest uczynienie z osoby pokrzywdzonej osobę zdolną do przyjęcia odpowiedzialności za swoje życie.

W 2013 r. liczba założonych „Niebieskich kart” wynosiła 4, natomiast liczba w trakcie realizacji- 7, zaś w 2014r. liczba założonych nowych „Niebieskich kart” wynosiła 1, natomiast w trakcie realizacji była również 1 niebieska karta.

2.3.9 Bezdomność

Bezdomność to jedno z największych zagrożeń społecznych współczesnego świata.

Wiąże się z zachwianiem spokoju społecznego i poczucia bezpieczeństwa, a samo zjawisko przybiera formę wstydlivej wizytówki każdego społeczeństwa.

Zgodnie z definicją terminem bezdomności określa się względnie trwałą sytuację, w której osoba pozbawiona zostaje dachu nad głową lub nie posiada własnego mieszkania.

Natomiast na podstawie genetycznego podłoża, zjawisko bezdomności można podzielić na: bezdomność z wyboru, która jest efektem przyjęcia określonego stylu życia, a także bezdomność z konieczności, która dotyka człowieka wbrew jego woli i jest odbierana jako stan frustrującej deprywacji.

Należy mieć świadomość, że bardzo często bezdomnymi, stają się osoby starsze, rodziny nieposiadające wystarczających środków na opłacenie czynszów, osoby opuszczające zakłady karne po odbyciu kary oraz matki z dziećmi.

Kompatybilnie z art. 6 pkt. 8 Ustawy o pomocy społecznej, osobą bezdomną jest osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy oraz niezameldowana na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym ani zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Bezdomność jest skrajną postacią wykluczenia i marginalizacji społecznej.

Do najważniejszych przyczyn bezdomności należy zaliczyć:

- likwidację zakładów pracy
- postępujące ubożenie określonych warstw społecznych

- utratę możliwości zatrudnienia wraz z długotrwałym problemem w znalezieniu pracy
- rozpad rodziny/konflikty rodzinne
- odrzucenie i brak opieki ze strony najbliższych
- patologie i uzależnienia np. alkoholizm/narkomania
- eksmisje
- opuszczenie zakładu karnego przy braku możliwości powrotu do mieszkania
- brak miejsc w szpitalach oraz placówkach opiekuńczych
- brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat,
- brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV
- świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie akceptowanego systemu wartości

Zgodnie z przepisami Ustawy z dn. 12.03.2004 r. o pomocy społecznej, bezdomnemu należy się tymczasowe miejsce noclegowe, odzież, posiłek i inne formy pomocy, które a zwłaszcza w przypadku szczególnego zagrożenia warunkami atmosferycznymi – wystąpienia gwałtownych opadów śniegu i niskich temperatur, gmina za pośrednictwem Ośrodków Pomocy Społecznej winna zapewnić.

Bardzo ważne jest, aby osoby dotknięte bezdomnością otoczyć właściwym wsparciem, zwłaszcza pedagogicznym i psychologicznym.

W Gminie Krzęcin nie występuje zjawisko bezdomności.

2.3.10 Podsumowanie części diagnostycznej

Opracowując niniejszą Strategię i prezentując pojawiające się na obszarze Gminy Krzęcin problemy społeczne, bazowano na możliwie jak największym kręgu danych i analiz oraz starano się włączyć do opracowania niniejszego Dokumentu jak najszerszy zbiór podmiotów i osób odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej.

W wyniku prowadzonych prac zdiagnozowano i szczegółowo opisano najczęściej występujące problemy społeczne.

Ustalono także szeroki katalog działań, które stawiane są jednostkom Gminy realizującym politykę społeczną.

Podjmując się realizacji wyznaczonych zadań, władze samorządowe, a także podlegające im podmioty, będą zmierzały do:

- ułatwienia dostępu do pomocy finansowej, usługowej, rzeczowej, a także szeroko rozumianego poradnictwa specjalistycznego, wszystkim osobom i grupom potrzebującym
- zwalczania bezrobocia, w tym szczególnie bezrobocia długotrwałego
- integracji społecznej oraz zawodowej różnych grup społecznych
- aktywizacji społeczności lokalnej
- wspierania lokalnych inicjatyw
- aktywnego wspierania grup podwyższonego ryzyka i przeciwdziałania ich społecznemu wykluczeniu
- upowszechniania form edukacji ustawicznej
- otoczenia rodziny szczególną troską w powrocie do właściwego funkcjonowania
- wdrażania całościowych projektów związanych z profilaktyką uzależnień
- propagowania zdrowego stylu życia
- polepszenia istniejącej infrastruktury oraz dostosowania jej do możliwości osób niepełnosprawnych

2.4 Zasoby Gminy i ich rola w realizowaniu zadań z zakresu pomocy społecznej

Pomoc społeczna to jeden z najbardziej istotnych instrumentów, umożliwiających realizację zadań z zakresu polityki społecznej przez polskie państwo.

Elementarnym celem jest wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin, a także zaoferowanie powyższym grupom wsparcia i pomocy w przypadku znalezienia się w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych zasobów.

Pomoc społeczna, co do zasady, realizowana jest przez władze centralne oraz lokalne.

Szczegółowy zakres zadań i obowiązków określa i precyzuje Ustawa o pomocy społecznej.

Zasoby umożliwiające realizację działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, to spójny i całościowy zespół podmiotów, usytuowanych na obszarze danej gminy bądź też obejmujących swoim zasięgiem działania, konkretną społeczność lokalną.

Zalicza się do nich zarówno jednostki publiczne, samorządowe, jak i niepubliczne (m.in. organizacje pozarządowe).

Kluczowym podmiotem na terenie Gminy Krzęcin, realizującym działania dotyczące pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Krzęcinie. Najważniejszym celem tej instytucji jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać samodzielnie przy wykorzystaniu własnych zasobów/uprawnień/możliwości, bez odpowiedniej pomocy.

Mowa tu głównie o:

- wsparciu beneficjentów pomocy w ich staraniach zmierzających do egzystowania na poziomie minimum socjalnego
- podejmowaniu działań, które będą sprzyjać dążeniu do pełnej samodzielności osób, odzyskania kontroli nad własnym życiem oraz do zintegrowania się ze społecznością lokalną
- podejmowaniu działań profilaktycznych, których efektem będzie przeciwdziałanie postępującym patologiom społecznym, prowadzącym do wykluczenia społecznego

Oferta OPS-u przeznaczona jest przede wszystkim dla członków społeczności lokalnej, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji zdrowotnej bądź ekonomicznej.

Należy uwzględnić, że kadra Ośrodka legitymuje się odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi oraz regularnie uczestniczy w szkoleniach podnoszących kompetencje i wpływających na zwiększenie stopnia efektywności realizowanych zadań.

OPS realizuje zadania zlecone Gminy, zgodnie z uzgodnieniami przekazanymi w tej sprawie przez Wojewodę, a także zadania własne dotyczące pomocy społecznej, zdefiniowane w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Istotne, by współdziałanie poszczególnych jednostek i instytucji było trwałe oraz ciągle. Dzięki temu wdrożenie oraz realizacja niniejszego Opracowania będzie przebiegać bez zakłóceń i przyniesie spodziewane efekty.

W Gminie działa także Środowiskowy Dom Samopomocy, w którym może jednocześnie przebywać ponad 20 pensjonariuszy. Mają oni możliwość korzystania z pracowni gospodarstwa domowego, plastycznej, sali rehabilitacyjnej oraz relaksacyjno-wypoczynkowej.

Poniżej zaprezentowano hierarchię problemów i liczbę rodzin objętych pomocą OPS w trzech ostatnich latach.

Tab.18. Liczba przypadków przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	2012	2013	2014
Bezrobocie	300	385	516
Ubóstwo	516	460	424
Bezradność	205	192	147
Długotrwała choroba	165	164	136
Niepełnosprawność	176	167	132
Alkoholizm	26	18	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Bezrobocie i ubóstwa to dwa największe problemy społeczne dotyczące mieszkańców Gminy.

Należy wziąć pod uwagę, że klienci pomocy społecznej, najczęściej nie borykają się tylko i wyłącznie z jednym problemem społecznym. Niezwykle często zdarza się, że występują one wspólnie i tym bardziej pogarszają pozycję, w jakiej znalazła się dana rodzina lub osoba.

I tak na przykład, wraz z niepełnosprawnością, mogą dodatkowo występować takie negatywne zjawiska jak: bezradność, ubóstwo, bezrobocie.

W poniższej tabeli zaprezentowano liczbę, a także rodzaj świadczeń przyznawanych przez OPS, na przestrzeni trzech ostatnich lat.

Tab.19. Liczba przyznanych świadczeń przez OPS na przestrzeni lat 2012-2014

Wyszczególnienie	Liczba przyznanych świadczeń		
	2012	2013	2014
świadczenia rzeczowe dla osób	116	523	137
świadczenia pieniężne dla osób	248	270	233
świadczenie porady dla osób	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Z analizowanych danych wyraźnie wynika, że największą grupą świadczeń są świadczenia pieniężne, choć w 2014 roku było ich mniej o 15 w zestawieniu do roku 2012 i aż o 37 mniej niż w roku 2013. W ciągu ostatnich 3 lat nikt nie skorzystał ze świadczeń w postaci porady.

2.4.1 Placówki opiekuńczo – wychowawcze

Wraz z obowiązywaniem przepisów, które obligują władze gminne do wykonywania zadań związanych z opieką nad dzieckiem, rozpoczęto proces budowania lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i wsparcia jego rodziny. Jednocześnie zaczęto także identyfikować pojawiające się lokalnie problemy w wyżej wymienionym zakresie, a także wprowadzać stosowne rozwiązania, które umożliwiłyby efektywne finansowo oraz społecznie ich zwalczanie.

Przy tworzeniu systemu opieki nad dzieckiem i wspieraniu jego rodziny naturalnej, za podstawowy cel przyjęto profilaktykę i działania wychowawczo – naprawcze, czyli możliwości skorzystania z różnorodnych form opieki, pomocy oraz wsparcia dla dziecka i jego rodziny na terenie gminy i powiatu, aby skierowanie dzieci do placówek opieki całodobowej nastąpiło dopiero po wyczerpaniu wszelkich możliwości pomocy dziecku i rodzinie w środowisku. Stąd wynika znacząca rola placówek wsparcia dziennego, które funkcjonują w najbliższym otoczeniu dziecka i realizują następujące działania:

1. wsparcie rodziny w realizowaniu jej podstawowej funkcji
2. zapewnienie pomocy dzieciom i rodzinie, zwłaszcza tym, które sprawiają problemy wychowawcze, są zagrożone demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniem
3. współpraca z innymi instytucjami: szkołą, ośrodkiem pomocy społecznej i innymi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych

2.4.2 Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo jest ważnym narzędziem polityki społecznej, które wspiera rodziny w pokonywaniu pojawiających się problemów życiowych.

Pomoc taka udzielana jest między innymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Oferowane wsparcie ma charakter holistyczny, ponieważ obejmuje takie zagadnienia jak: poradnictwo rodzinne, konsultacje, terapie rodzinne, praca socjalna.

Zgłaszane problemy dotyczą głównie przemocy (seksualnej, psychicznej, fizycznej), uzależnień, konfliktów.

Należy pamiętać, że w ramach systemu specjalistycznej pomocy, dedykowanej dzieciom i młodzieży, działalność prowadzą także pedagodzy szkolni zatrudnieni w poszczególnych placówkach edukacyjnych.

2.4.3 Organizacje pozarządowe

Organizacje pozarządowe są istotnym partnerem społecznym dla władz krajowych oraz samorządowych, w realizacji określonych zadań i celów polityki społecznej.

Organizacje te to zazwyczaj oddolne inicjatywy, powoływane do życia samorzutnie, jako organizacje, których jednym z elementarnych zadań jest działanie na rzecz rozwiązywania konkretnych zjawisk i problemów społecznych. Zdecydowana część tego rodzaju podmiotów działa właśnie w obszarze pomocy społecznej.

Aktywne współdziałanie organizacji społecznych z władzami i instytucjami publicznymi jest niezwykle istotne. Instytucje i organy publiczne powinny również aktywnie wspierać rozwój tych podmiotów, poprzez zastosowanie określonych narzędzi finansowych: grantów, dotacji.

Ponadto powyższa współpraca powinna być budowana na fundamencie suwerenności, efektywności, przejrzystości, partnerstwa i uczciwej konkurencji.

Organizacje społeczne często postrzegane są jako swego rodzaju innowatorzy, wdrażający alternatywne metody działania, które mają znaczący wpływ na animowanie i ożywienie życia społeczno-gospodarczego.

Przede wszystkim wynika to z faktu, że swoją działalność prowadzą w znacznie mniej sformalizowany sposób, charakteryzując się większym stopniem niezależności i swobody niż instytucje publiczne.

Co więcej, należy uwzględnić, że podmioty te bardzo często funkcjonują znacznie sprawniej, a przede wszystkim efektywniej niż władze samorządowe lub krajowe.

Najczęściej organizacje z trzeciego sektora prowadzą działalność w następujących obszarach: problemy niepełnosprawnych, chorych, dzieci oraz ich rodzin.

Prowadzą ośrodki rehabilitacyjne i lecznicze, świadczą niezbędne usługi opiekuńcze i lecznicze, dostarczają leki i sprzęt medyczno-rehabilitacyjny, organizują wypoczynek dla dzieci i rodzin.

Na terenie Gminy funkcjonuje 13 organizacji non-profit.

2.4.4 Oświata – usługi edukacyjne

Liczba placówek edukacyjnych determinowana jest liczbą urodzeń i liczebnością dzieci i młodzieży. Tej grupie należy zapewnić możliwość korzystania z różnych form kształcenia. Obowiązek ten spoczywa na powiatach i gminach.

Stan placówek edukacyjnych zlokalizowanych na terenie Gminy Krzęcin został omówiony we wcześniejszej części Strategii. Przedstawiono tam także podejmowane przez te placówki działania, które bezpośrednio sprzyjają budowaniu lepszej jakości życia oraz niwelują skutki występujących problemów społecznych.

2.4.5 Organizacja służby zdrowia

Opiekę zdrowotną na terenie Gminy zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Marian Jędrzejczak. W ośrodku znajdują się: poradnia POZ, gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, położnej środowiskowo-rodzinnej, punkt szczepień, gabinet zabiegowy i zespół transportu sanitarnego.

Na terenie Gminy działa także jeden punkt apteczny.

2.5 Wykaz instytucji współpracujących z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Krzęcinie

Współdziałanie określonych instytucji w ramach realizowanej polityki społecznej, umożliwi sprawne i bardziej efektywne wykonywanie działań i zadań.

Zadania, znajdujące się w systemie polityki społecznej, wykonywane są przez OPS we współpracy z następującymi jednostkami:

- Ośrodkiem Zdrowia na terenie Gminy
- Integracyjnym Punktem Przedszkolnym
- ZS w Krzęcinie
- Środowiskowym Domem Samopomocy
- Gminnym Centrum Kultury

Pozostałe podmioty współpracujące z OPS Krzęcinie w zakresie polityki społecznej Gminy:

- PUP Choszczno
- Posterunek Policji w Krzęcinie
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie
- Urząd Wojewódzki w Szczecinie

2.6 Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jednym z najbardziej popularnych narzędzi analitycznych. Nazwa bierze swój początek od pierwszych liter angielskich słów:

Strengths	- Mocne strony
Weakness	- Słabe strony
Opportunities	- Szanse
Threats	- Zagrożenia

Mocne strony (strengths): to głównie zasoby organizacji, które umożliwiają jej rozwój oraz stanowią istotną przewagę konkurencyjną

Słabe strony (weakness): należy dążyć do zniwelowania skutków ich występowania, dlatego też tak ważna jest ich prawidłowa diagnoza

Szanse (opportunities): to uwarunkowania zewnętrzne, które przy optymalnym wykorzystaniu będą sprzyjały dalszemu rozwojowi danej organizacji

Zagrożenia (threats): to zewnętrzne uwarunkowania, które mogą wpływać na znaczne ograniczenie rozwoju organizacji

To narzędzie analityczne najczęściej wykorzystywane jest do oceny zewnętrznych oraz wewnętrznych uwarunkowań rozwojowych.

Diagnoza i ocena szans, a także zagrożeń, wynikających z otoczenia oraz potencjału wewnętrznego, stanowi zbiór informacji, na podstawie których możliwe jest wytyczanie celów strategicznych.

Przedmiotowa analiza SWOT powstała na podstawie informacji zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w Gminie Krzęcin. Stanowi ona fundament do identyfikacji i określenia kierunków działań.

Analizę SWOT przedstawia tabela 20.

Tab. 20. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➤ profesjonalna i wykwalifikowana kadra ➤ funkcjonująca Strategia Rozwoju Gminy Krzęcin ➤ świadomość występujących problemów ➤ właściwe określanie priorytetów, kierunków i działań polityki społecznej w Gminie ➤ doświadczenie i wiedza władz lokalnych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych ➤ świadomość potrzeby współpracy władz samorządowych i sektora NGO ➤ umożliwienie i wspieranie działania organizacji pozarządowych ➤ przygotowywanie i następnie realizacja programów oraz działań w zakresie polityki społecznej ➤ możliwość zlecenia określonych zadań w zakresie polityki społecznej sektorowi NGO ➤ funkcjonująca infrastruktura społeczna, przejrzystość procedur finansowania, bądź wspierania podmiotów realizujących zadania z zakresu polityki społecznej ➤ dalszy rozwój form i narzędzi służących przeciwdziałaniu wyuczonej bezradności ➤ szeroka oferta pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych problemem społecznym ➤ zapewniony dostęp do edukacji, kultury ➤ zapewniony dostęp do świadczeń pomocy społecznej i usług opiekuńczych na terenie Gminy ➤ rozwój przedsiębiorczości ➤ odpowiednie walory przyrodnicze i krajobrazowe, umożliwiające rozwój bazy turystycznej ➤ dysponowanie stałymi zasobami finansowymi, skierowanymi na działania profilaktyczne i rozwiązywanie problemów alkoholowych ➤ stała współpraca z policją, sądem, kuratorami ➤ pomoc finansowa, materialna i niematerialna udzielana przez wyspecjalizowane podmioty ➤ zapewniony dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy dla osób starszych ➤ sprzyjające warunki do tworzenia gospodarstw ekologicznych ➤ pełna telefonizacja i gazyfikacja ➤ szeroka baza sportowa ➤ potencjał demograficzny	➤ niewystarczająca baza leczenia odwykowego ➤ brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy ➤ brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi ➤ limitowane środki finansowe na realizację działań w zakresie polityki społecznej ➤ dość wysokie i stale rosnące bezrobocie ➤ problem dziedziczenia bezrobocia ➤ brak wyrazistych liderów społecznych ➤ nie w pełni wykorzystane możliwości pozyskiwania zewnętrznych środków pomocowych ➤ niski poziom wykształcenia mieszkańców ➤ coraz szybszy proces starzenia się społeczeństwa ➤ niewystarczająca liczba podmiotów zajmujących się osobami starszymi, długotrwale chorymi lub niepełnosprawnymi ➤ niewystarczająca oferta zagospodarowania czasu wolnego osób starszych ➤ niższe niż średnia krajowa dochody mieszkańców, przedsiębiorstw i samorządów ➤ elementy prawne w systemie pomocy społecznej demotywujące osoby do przezwyciężania trudnej sytuacji ➤ niewielki poziom wykorzystywania przez pracodawców elastycznych form zatrudnienia ➤ niewielki odsetek zatrudnionych osób z niepełnosprawnością ➤ infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych ➤ stosunkowo niskie lub nieaktualne kwalifikacje zawodowe ➤ osłabienie więzi społecznych ➤ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów ➤ zbyt duża liczba zadań leżąca w gestii pracowników socjalnych ➤ brak specjalistycznych analiz jakościowych w zakresie potrzeb dzieci i młodzieży ➤ osoby starsze nie mają możliwości kontynuacji aktywności zawodowej ➤ brak nieruchomości i terenów pod inwestycje, brak stref przemysłowych ➤ brak pełnego skanalizowania Gminy ➤ niedostateczny rozwój infrastruktury drogowej ➤ niewystarczający poziom komunikacji ➤ brak bazy turystycznej, mimo dużych walorów krajobrazowo-turystycznych Gminy ➤ brak średnich i dużych firm, będących potencjalnym miejscem zatrudnienia

SZANSE	ZAGROŻENIA
➤ postępujące ożywienie gospodarcze ➤ możliwość pozyskania środków z funduszy unijnych oraz innych środków zewnętrznych ➤ dalszy rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym ➤ tworzenie lokalnych porozumień w zakresie pomocy społecznej ➤ właściwe wykorzystanie walorów przyrodniczo- krajobrazowych dla rozwoju turystyki i agroturystyki ➤ przygotowywanie i późniejsze wdrażanie specjalnych programów pomocowych ➤ postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi ➤ otwarte granice i możliwość wyjazdu zarobkowego ➤ sprzyjające regulacje prawne biorące pod uwagę organizacje pozarządowe w zakresie realizacji działań pomocy społecznej ➤ wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa ➤ zwiększające się zapotrzebowanie na pracowników w wieku poprodukcyjnym ➤ wydłużenie wieku emerytalnego, a tym samym stopniowe poprawianie się sytuacji materialnej osób wchodzących w wiek emerytalny ➤ wzrost płacy minimalnej ➤ polityka państwa zmierzająca do zmniejszenia obciążeń podatkowych grup najuboższych ➤ wzmocnienie polityki prorodzinnej na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym ➤ polityka państwa umacniająca rolę władz lokalnych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych ➤ obserwowana tendencja wśród pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych, wynikająca z chęci otrzymania ulg z tytułu zatrudnienia osoby niepełnosprawnej ➤ promowanie zatrudnienia kobiet i niepełnosprawnych ➤ krajowe programy profilaktyczne ➤ działania prewencyjne i socjalne pomocy społecznej ➤ postęp medycyny wpływa na poprawę sytuacji zdrowotnej osób starszych ➤ silny i sprawnie funkcjonujący samorząd ➤ brak wzrostu patologii wśród osób starszych ➤ wzrost akceptacji i tolerancji dla osób z niepełnosprawnościami na poziomie lokalnym ➤ powstanie gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych ➤ rozwój produkcji rolnej ➤ przygraniczne położenie	➤ niewielki poziom uprzemysłowienia i postępujący brak podnoszenia efektywności sfery gospodarczej Gminy ➤ kierowanie coraz większej liczby zadań władzom samorządowym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych zasobów finansowych ➤ dalsza bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów ➤ dość duża liczba konkurujących ze sobą problemów społecznych i niemożność przydzielenia odpowiednich środków finansowych ➤ nieskutecznie zwalczane bezrobocie ➤ postępujące w dalszym ciągu zmiany modelu życia– rozbijanie więzi rodzinnych i społecznych ➤ niemożność przewidzenia wielkości zasobów finansowych, przyznawanych z budżetu państwa na realizację działań z zakresu pomocy społecznej ➤ niesprzyjające tendencje w masowej kulturze, marginalizujące problemy ludzi niezaradnych, ubogich, starych, niepełnosprawnych, chorych ➤ nie w pełni szczelny system przydzielania pomocy finansowej (pobieranie zasiłku przy jednoczesnym czerpaniu dochodów z innych źródeł) ➤ zwiększająca się liczba postaw roszczeniowych wobec jednostek pomocowych Gminy ➤ niespójne, niejasne i często zmieniające się prawo ➤ niewielkie zainteresowanie osób z problemami społecznymi, szkoleniami w celu przekwalifikowania zawodowego ➤ niewydolność dotychczasowego systemu emerytalnego ➤ niewydolność systemu opieki zdrowotnej ➤ negatywne stereotypy dotyczące potrzeb i funkcjonowania osoby starszej w społeczeństwie ➤ dalsze osłabienie więzi rodzinnych poprzez lansowanie konsumpcyjnego stylu życia ➤ rozluźnienie więzi rodzinnych wynikające z wyjazdów o charakterze zarobkowym ➤ eurosieroctwo dzieci i młodzieży ➤ infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych ➤ zła sytuacja finansowa i społeczna osób starszych i niepełnosprawnych ➤ postępująca demoralizacja dzieci i młodzieży ➤ sprzedaż alkoholu nieletnim i nietrzeźwym ➤ istniejące stereotypy na temat picia alkoholu ➤ niewielki poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną

	➤ nie w pełni wystarczająca opieka medyczna w placówkach oświatowych ➤ niski poziom kultury prawnej społeczeństwa ➤ istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia ➤ niewystarczające zaplecze kadrowe w zakresie pomocy społecznej ➤ brak pełnego rozpoznania i zdiagnozowania potrzeb poszczególnych grup społecznych ➤ niewystarczający rozwój organizacji pozarządowych ➤ niewystarczające zainteresowanie inwestorów ➤ brak komunikacji publicznej
--	---

III. Część programowa

3.1 Misja Gminy Krzęcin

Misja wyraża wartości, jakie w wyniku realizacji Strategii powinno się osiągnąć.

Celem misji jest motywowanie, integrowanie i rozbudzanie aspiracji i dążeń. Misja to swego rodzaju przesłanie, którego elementarnym zadaniem jest podtrzymywanie istniejących oraz budowanie nowych, trwałych więzi społecznych pomiędzy członkami społeczności lokalnej. Misja przedmiotowego Opracowania obrazuje holistyczne podejście do kwestii rozwiązywania problemów społecznych, w celu niwelowania wykluczenia, marginalizacji i przeciwdziałania występującym zjawiskom patologicznym.

Niniejszy Dokument skierowany jest do mieszkańców Gminy i ich rodzin, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji, wymagającej interwencji stosownych instytucji i jednostek. Jej celem ma być pomoc w odzyskaniu zdolności do prawidłowego i autonomicznego funkcjonowania.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych umożliwia racjonalizację polityki społecznej realizowanej na szczeblu lokalnym, definiuje misję oraz wskazuje cele strategiczne i działania, których realizacja powinna walczyć o przełożenie się na rozwiązanie występujących problemów społecznych.

Zespół przygotowujący Strategię, w toku podejmowanych prac uznał, że misja Gminy Krzęcin w sferze rozwiązywania problemów społecznych powinna brzmieć następująco:

**Kompleksowe wsparcie mieszkańców Gminy Krzęcin w
rozwiązywaniu problemów społecznych, gwarantem pełnej
partycypacji w życiu społeczno-gospodarczym.**

3.2 Przegląd celów strategicznych

Poniżej zostaną zaprezentowane kluczowe założenia polityki społecznej Gminy Krzęcin w perspektywie czasowej 2015-2021.

Zostały ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny I

REDUKCJA SKALI WYSTĘPOWANIA ZAGROŻEŃ PATOLOGIAMI SPOŁECZNYMI

Cel strategiczny II

ROZWÓJ SPÓJNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN

Cel strategiczny III

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

3.3 Uzasadnienie wyboru celów strategicznych

CEL STRATEGICZNY I- REDUKCJA SKALI WYSTĘPOWANIA ZAGROŻEŃ PATOLOGIAMI SPOŁECZNYMI

To z pewnością jeden z ważniejszych celów, których realizacja powinna zostać podjęta w ramach przyjętej Strategii.

Zjawisko patologii społecznych pojawia się w każdym społeczeństwie i państwie. Również w Polsce problem występowania oraz dalszego rozwoju tego pejoratywnego zjawiska, jest coraz bardziej zauważalny.

Przyczyn należy szukać w zachodzących zmianach w kraju po roku 1989. Paradoksalnie to właśnie transformacja systemowa bezpośrednio przyczyniła się do wywołania wielu negatywnych zjawisk społecznych.

Dynamicznie postępujący wzrost bezrobocia, pauperyzacja społeczeństwa, a także zachodzące zmiany kulturowe, stosunkowo szybko przyczyniły się do zburzenia dotychczasowego systemu moralnego i obowiązującego systemu wartości i norm społecznych.

Dalszą konsekwencją tych procesów był postępujący zanik więzi społecznych, dotychczasowej struktury rodziny.

Coraz silniej zaczęły występować różnego rodzaju uzależnienia, wśród których dominowało nadużywanie alkoholu oraz narkotyków.

Patologie społeczne są jednym z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych.

Fundamentalnym zadaniem zaprezentowanego powyżej celu strategicznego jest rozwiązanie występujących na terenie Gminy Krzęcin patologii w postaci: przemocy w rodzinie, przestępczości, alkoholizmu, etc.

CEL STRATEGICZNY II- ROZWÓJ SPÓJNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN

Rodzina to podstawowa komórka życia społecznego oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra każdego z jej członków, w tym głównie dzieci.

Przedstawiony cel strategiczny wypływa bezpośrednio z najbardziej istotnej zasady polityki społecznej państwa polskiego, którą jest szczególna ochrona i pomoc rodzinom.

Wyjątkowo należy podkreślić, że sytuacja materialno-bytowa oraz społeczna sporej części rodzin żyjących w Polsce, w tym także rodzin zamieszkujących obszar Gminy Krzęcin, jest dalece niezadawalająca.

Stąd też wynika bezpośrednia potrzeba, a jednocześnie konieczność opracowania holistycznego systemu działań wspierających funkcjonowanie rodzin, zwłaszcza rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

*CEL STRATEGICZNY III- AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH
WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM*

Niekorzystna sytuacja osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, czy zmagających się z długotrwałą chorobą, skłoniła Zespół opracowujący przedmiotową Strategię, do włączenia powyższych problemów do rangi problemów strategicznych.

Istotne jest zagwarantowanie na obszarze Gminy Krzęcin warunków oraz możliwości rozwoju wszystkim grupom społecznym, tak by możliwe było wyrównanie szans osób zamieszkujących w Gminie, z szansami osób żyjących w większych ośrodkach.

3.4 Cele operacyjne i kierunki działania

Cel strategiczny I

REDUKCJA SKALI ZJAWISKA ZAGROŻEŃ PATOLOGIAMI SPOŁECZNYMI

Termin realizacji:	2015-2021
Podmioty odpowiedzialne za realizację:	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej
Podmioty zaangażowane w realizację:	Policja Szkola Organizacje pozarządowe Wolontariusze

Cele operacyjne

1. Wsparcie osób z uzależnieniem od alkoholu

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Rozwój systemu pracy socjalnej, przez podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami, na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu.	2015-2021
2.	Przygotowanie i poprawa form pracy z uzależnionymi, w celu zwiększenia stopnia motywacji do podjęcia leczenia odwykowego.	2015-2021
3.	Budowanie warunków umożliwiających zmianę zachowań mieszkańców Gminy wobec uzależnień.	2015-2021
4.	Przygotowanie i realizacja szkolnych programów profilaktycznych, służących zmianie postaw i zachowań dzieci i młodzieży wobec uzależnień.	2015-2021
5.	Promocja zdrowego stylu życia.	2015-2021

2. Przeciwdziałanie przestępczości

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Przeprowadzenie badań i analiz, służących do określenia stopnia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców Gminy.	2015
2.	Tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu grup wsparcia sąsiedzkiego.	2015-2021
3.	Przygotowanie programu profilaktycznego, mającego na celu zwalczanie występujących na terenie Gminy patologii.	2015-2021

3. Rozwój Ośrodka Pomocy Społecznej

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Zwiększenie liczebności kadry, z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.	2015-2021
2.	Zapewnienie pracownikom dostępu do kursów z zakresu nowoczesnych technik walki z patologiami społecznymi.	2015-2021

Cel strategiczny II

ROZWÓJ ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN

Termin realizacji: 2015-2021	
Podmioty odpowiedzialne za realizację:	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej
Podmioty zaangażowane w realizację:	Ośrodek zdrowia Organizacje pozarządowe Wolontariusze

Cele operacyjne

1. System pomocy skierowany do osób niepełnosprawnych oraz ich najbliższego otoczenia

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Upowszechnienie informacji o prawach, możliwościach, a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.	2015-2021
2.	Systematyczne przygotowywanie i inicjowanie spotkań o charakterze informacyjno-edukacyjnym dla rodzin i najbliższego otoczenia osób niepełnosprawnych.	2015-2021
3.	Aktywna pomoc w znalezieniu możliwości zatrudnienia bądź przekwalifikowanie bezrobotnych osób niepełnosprawnych, zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.	2015-2021
4.	Znoszenie barier architektonicznych na terenie Gminy.	2015-2021
5.	Inicjowanie warsztatów terapii zajęciowej.	2015-2021
6.	Przygotowanie kompleksowej oferty wsparcia materialnego i niematerialnego rodzin z osobami niepełnosprawnymi.	2015-2021
7.	Przygotowanie szerokiej pomocy terapeutycznej oraz psychologicznej.	2015-2021
8.	Ułatwienie dostępu osób niepełnosprawnych do usług opieki medycznej, zabiegów rehabilitacyjnych.	2015-2021

2. Opracowanie oferty wsparcia dla osób uzależnionych, ofiar przemocy i ich rodzin

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Zdiagnozowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy.	2015-2021
2.	Systematyczne prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.	2015-2021
3.	Zwalczanie przemocy w rodzinie, przez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).	2015-2021
4.	Realizacja procesu szybkiej interwencji kryzysowej w sytuacji wystąpienia problemu przemocy w rodzinie.	2015-2021
5.	Udzielenie schronienia ofiarom przemocy w celu oddzielenia ich od sprawcy przemocy.	2015-2021
6.	Systematyczne kierowanie sprawców przemocy do programów pomocowych.	2015-2021
7.	Rozbudowa systemu poradnictwa specjalistycznego dla osób z tzw. grup ryzyka.	2015-2021
8.	Przygotowanie i implementacja szkolnych programów profilaktycznych, służących zwalczaniu zjawiska przemocy.	2015-2021
9.	Przygotowanie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci, wyrównywanie szans poprzez zajęcia wyrównawcze, współfinansowanie kolonii dla dzieci z rodzin zmagających się z problemem alkoholowym i przemocą.	2015-2021
10.	Promowanie systemu informacji dotyczących zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	2015-2021
11.	Przygotowanie oferty wsparcia i działań pozwalających na rozwijanie społecznej świadomości dotyczącej problemu przemocy, alkoholizmu, i innych patologii społecznych.	2015-2021

3. Spójny system wsparcia i pomocy dziecku

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Diagnozowanie sytuacji dziecka i rodziny na terenie Gminy.	2015-2021
2.	Współdziałanie z placówkami edukacyjnymi w zakresie badania i przeciwdziałania pojawiającym się zagrożeniom wychowawczym.	2015-2021
3.	Opracowanie szkolnych programów profilaktycznych.	2015-2021
4.	Opracowanie systemu pomocy psychologicznej dla rodzin i dzieci, służących odbudowaniu więzi rodzinnych.	2015-2021
5.	Przygotowanie projektów służących przywróceniu rodzinom naturalnych funkcji wychowawczych, społecznych oraz ekonomicznych.	2015-2021
6.	Propagowanie akcji społecznych służących zwalczaniu niedożywienia dzieci i młodzieży w rodzinach ubogich.	2015-2021
7.	Stymulowanie procesu powstawania świetlic, gdzie dzieci i młodzież mogłyby spędzać wolny czas.	2015-2021

4. Przygotowanie i wdrożenie systemu pomocy rodzinom zmagającym się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Podejmowanie i realizowanie akcji edukacyjno-informacyjnych, związanych z rolą rodziców w procesie wychowania dziecka.	2015-2021
2.	Przygotowanie projektów działań na rzecz rodzin potrzebujących pomocy w pełnieniu funkcji wychowawczej.	2015-2021
3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży przez realizację zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych.	2015-2021
4.	Umożliwienie dzieciom i młodzieży dostępu do edukacji informatycznej i zasobów Internetu.	2015-2021
5.	Zapewnienie bezpłatnego uczestnictwa w koloniach i półkoloniach dzieciom z rodzin najuboższych.	2015-2021
6.	Prowadzenie warsztatów dotyczących kształtowania umiejętności społecznych dzieci i młodzieży.	2015-2021
7.	Regularne realizowanie usług poradnictwa, skierowanych do rodziców potrzebujących pomocy w zakresie wypełniania funkcji wychowawczej, w tym rodziców dzieci niepełnosprawnych.	2015-2021

Cel strategiczny III

AKTYWIZACJA I INTEGRACJA GRUP ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Termin realizacji:	2015-2021
Podmioty odpowiedzialne za realizację:	Urząd Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej
Podmioty zaangażowane w realizację:	Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie Organizacje pozarządowe Wolontariusze

Cele operacyjne

1. Aktywizacja osób bezrobotnych, przeciwdziałanie zjawisku ubożenia

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Przygotowanie całościowego programu aktywizacji osób bezrobotnych.	2015-2021
2.	Opracowanie i późniejsza realizacja projektów współfinansowanych ze środków unijnych.	2015-2021
3.	Realizacja Programów Aktywności Lokalnej, których efektem ma być szeroko rozumiana integracja społeczności lokalnej.	2015-2021
4.	Przygotowanie systemu pozwalającego na przepływ informacji między organami samorządowymi, a także informowanie osób bezrobotnych o możliwych do uzyskania formach wsparcia.	2015-2021
5.	Przygotowanie i przeprowadzenie treningów umiejętności społecznych oraz zawodowych, a także warsztatów motywacyjnych dla osób bezrobotnych.	2015-2021
6.	Przeprowadzanie szkoleń z przedsiębiorczości dla osób zainteresowanych prowadzeniem własnej firmy.	2015-2021
7.	Wspieranie bezrobotnych w zdobywaniu kwalifikacji zawodowych.	2015-2021
8.	Opracowanie kompleksowego systemu wsparcia inwestorów i pracodawców w tworzeniu nowych miejsc pracy.	2015-2021
9.	Ścisła współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy.	2015-2021
10.	Udzielanie wsparcia materialnego ubogim.	2015-2021
11.	Diagnozowanie potrzeb, a także możliwości pomocy grupom zagrożonym wykluczeniem społecznym.	2015-2021
12.	Przygotowywanie warsztatów dotyczących umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2015-2021
13.	Inicjowanie zbiórek odzieży i żywności dla osób ubogich.	2015-2021
14.	Współdziałanie z organizacjami pozarządowymi w zakresie wsparcia osób najbiedniejszych.	2015-2021

2. Przygotowanie oferty ośrodków kultury, klubów sportowych oraz innych podmiotów pozarządowych, dostosowanej do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Określenie i zbadanie zainteresowań oraz potrzeb, zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.	2015-2021
2.	Poszerzenie oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, bibliotek oraz ośrodków kultury, dostosowanej do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2015-2021
3.	Pozyskiwanie środków finansowych na przygotowanie projektów związanych z potrzebami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2015-2021

3. Aktywizacja osób starszych

Lp.	Kierunki działania	Termin realizacji
1.	Opracowanie i drożenie kompleksowych projektów dotyczących udziału osób starszych w życiu społecznym.	2015-2021
2.	Stworzenie warunków do powstania i działania Klubów Seniora.	2015-2021
3.	Wzmocnienie pozycji osób w podeszłym wieku, przez promocję aktywnego starzenia się, ze szczególnym uwzględnieniem wolontariatu świadczonego przez seniorów na rzecz innych grup społecznych.	2015-2021
4.	Zwalczanie potencjalnych powodów marginalizacji osób starszych, przez zaspokojenie ich elementarnych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia pielęgnacyjne, świadczenie pracy socjalnej).	2015-2021
5.	Aktywne wsparcie wydłużenia aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym, przez zwiększenie ich szans na lokalnym rynku pracy.	2015-2021
6.	Stworzenie warunków umożliwiających współpracę poszczególnych instytucji, organizacji i Kościoła w zakresie pomocy osobom starszym.	2015-2021
7.	Zwiększenie ilości bezpłatnych imprez okolicznościowych i świątecznych z udziałem osób starszych.	2015-2021

3.5 Monitoring

Niniejszy Dokument ma charakter ponadkadencyjny. Zdefiniowane w nim cele, zadania, a także towarzyszące im działania zostały ujęte w perspektywie kilku lat. Dlatego też realizacja zapisów Strategii wymaga stałej pracy i wysiłku.

Wdrożenie i nadzór nad realizacją działań wymagają także pewnej elastyczności, współdziałania właściwych służb oraz instytucji, a także właściwego przepływu informacji pomiędzy nimi oraz komunikacji ze społecznością lokalną.

Analizowane i opisywane w Opracowaniu zjawiska społeczne są bardzo podatne na czynniki zewnętrzne, które w znaczny sposób mogą wpływać na ich ostateczny kształt. Mowa tu między innymi o takich zmiennych jak: stan prawny, uwarunkowania demograficzne, stan gospodarki. Nie stanowią one również zamkniętego katalogu.

W literaturze znaleźć można wiele definicji terminu monitoring. Na potrzeby niniejszego Studium można przyjąć, że monitoring jest stwierdzeniem, przy wykorzystaniu wcześniej określonych wskaźników, faktycznego stanu rzeczy (postępów i skutków interwencji publicznej).

Istotne jest, aby monitoring prowadzony był stale, co wiąże się z regularnym pomiarem postępów w konkretnych przedziałach czasowych. Na bazie uzyskanych wyników w procesie monitoringu, dokonywana jest ewaluacja.

Prowadzony monitoring sprawia, że Strategia może stać się efektywnym narzędziem i spełniać swoją rolę w zakresie kształtowania lokalnej polityki społecznej.

Istotnym działaniem jest ustalenie całego systemu dotyczącego gromadzenia ważnych informacji statystycznych i finansowych.

Informacje, o których mowa powinny obrazować warunki i stan społeczny Gminy oraz efektywność opracowanych rozwiązań.

Kluczowym elementem monitoringu będą wskaźniki.

Wskaźnikami pomiaru wdrażanych działań będą m.in.:

1. W obszarze dotyczącym rynku pracy:

- liczba osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne w poszczególnych latach
- liczba osób zaktywizowanych w ramach środków Funduszu Pracy i Unii Europejskiej
- liczba osób, które brały udział w projektach i które podjęły pracę po zakończonym udziale
- liczba realizowanych projektów oraz liczba osób biorących w nich udział

2. Wskaźniki społeczne:

- liczba zrealizowanych programów i projektów oraz liczba osób biorących w nich udział
- liczba osób starszych objętych całodobową opieką oraz wsparciem
- liczba osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych
- liczba dzieci objętych instytucjonalną pieczą zastępczą
- liczba rodzin objętych wsparciem
- liczba świetlic i ognisk
- liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z dofinansowań w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w instytucjach użyteczności publicznej
- liczba osób korzystających z pomocy społecznej (przyczyna i ilość)

3. Wskaźniki zmian społeczno - demograficznych

Źródłem danych będą: dane statystyczne GUS, dane jednostek organizacyjnych Gminy, dane Policji, PUP, dane ze sprawozdań OPS, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz NGO.

3.6 Ewaluacja

Ewaluacja jest jednym z najbardziej obiektywnych narzędzi służących do sprawdzenia skuteczności danego projektu na wszystkich etapach jego realizacji.

Z założenia powinna dostarczyć rzetelnych i przydatnych danych, umożliwiających wykorzystanie pozyskanej w ten sposób wiedzy, w procesie decyzyjnym.

To okresowa ocena spójności, trwałości, efektywności i stosowności określonych działań do wcześniej ustalonych celów. Oparta jest na zasadzie niezależności, wiarygodności oraz bezstronności.

Podstawowym celem ewaluacji jest stałe zwiększenie stopnia skuteczności i efektywności konkretnej interwencji publicznej w kategoriach pozytywnych skutków społecznych lub gospodarczych.

Kryterium ewaluacji:

Zaplanowana ewaluacja będzie prowadzona zgodnie kryterium adekwatności, trwałości, a także użyteczności.

Zgromadzone w ramach działań monitorujących i ewaluacyjnych dane, umożliwią udzielenie odpowiedzi na pytania czy i do jakiego stopnia zakładane cele niniejszej Strategii są odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów.

Proces ewaluacji przedmiotowego Studium będzie realizowany etapowo:

- Ewaluacja ex-ante została przeprowadzona w trakcie prac dotyczących planowania Dokumentu. W fazie przygotowania zebrano silne oraz słabe strony, szanse i zagrożenia (analiza SWOT).
- Ewaluacja mid-term przeprowadzona w połowie wdrażania założeń Strategii (z uwzględnieniem corocznych raportów z monitoringu i ewaluacji).
Jej celem jest ocena adekwatności założonego programu do lokalnych potrzeb, a także adekwatności podejmowanych działań w stosunku do realizacji przyjętych celów. Ewaluacja i monitoring pozwoli między innymi na aktualizację diagnozy oraz weryfikację założeń strategii.
- Przez cały okres realizacji założeń Strategii przewiduje się prowadzenie działań on-going, czyli bieżący monitoring oraz ewaluację. Zebrane w ich toku informacje przyczynią się do identyfikacji oraz zapobiegania występującym problemom.
- Ewaluacja ex-post zostanie dokonana na zakończenie okresu obowiązywania Strategii.

Jej zadaniem jest ocena stopnia adekwatności programu do lokalnych potrzeb. Uzyskane w jej toku dane, pozwolą na udzielenie odpowiedzi na pytanie czy i do jakiego stopnia cele strategii były odpowiednie do zmieniających się potrzeb i priorytetów.

Ewaluacja dostarczy także informacji na potrzeby planowania strategii w kolejnych latach

Oczekiwane efekty realizacji strategii:

Efektom realizacji przedstawionych w przedmiotowym Dokumencie działań i zadań powinny być:

- wzrost aktywności społeczno-zawodowej osób bezrobotnych, poprzez rozwój dopasowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości form pomocy oraz wsparcia
- zwiększenie skuteczności w kształtowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin
- zwiększenie zakresu i pomocy skierowanej dla rodzin borykających się z przemocą domową
- opracowanie holistycznej oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych i starszych, która powinna przyczynić się do podtrzymania i wydłużenia zdolności do samodzielnego funkcjonowania
- zwiększenie profesjonalizacji służb i instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej

3.7 Adresaci Strategii

Najważniejszym wyzwaniem stojącym przed władzami lokalnymi w Gminie Krzęcin jest zagwarantowanie mieszkańcom wysokiego standardu życia, a zatem stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju i pełnego uczestnictwa we wszystkich dziedzinach życia społeczno-gospodarczego.

Szczególną troską należy otoczyć osoby, które z różnych przyczyn nie mogą samodzielnie osiągnąć określonego poziomu życia.

Właściwa i zindywidualizowana opieka umożliwi tym osobom lub grupom osób rozwój i pełne uczestnictwo w życiu społecznym. Ponadto znacząco wpłynie na spadek liczby osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem.

Zakres działań dotyczących sfery społecznej mającej bezpośredni wpływ na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki.

Przygotowana wizja rozwoju Gminy Krzęcin zostanie zrealizowana za pośrednictwem działań, obejmujących swym zakresem: pomoc społeczną, turystykę, edukację, kulturę, sport, rekreację i opiekę zdrowotną.

Kompatybilnie z wyżej zaprezentowanym założeniem, odbiorcami niniejszej Strategii są mieszkańcy Gminy Krzęcin. Strategia adresowana jest zarówno rodzin, jak również osób samotnych. Są to osoby wymagające wsparcia w odzyskaniu sił, zwiększenia poziomu wiary w siebie i zdolności do w pełni samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

3.8 Zarządzanie Strategią

Wdrożenie przedmiotowej Strategii spoczywa przede wszystkim na Ośrodku Pomocy Społecznej w Krzęcinie oraz Urzędzie Gminy.

Powyższe instytucje dysponują doświadczeniem, wiedzą, zasobami, które pozwalają na odpowiednią realizację wskazanych w niniejszym Opracowaniu działań.

Ważne jest, by w realizację Strategii włączyły się następujące jednostki i instytucje:

- Powiatowy Urząd Pracy w Choszczynie
- Policja
- Organizacje pozarządowe
- Wolontariusze

Przedmiotowa Strategia powinna stać się kluczowym narzędziem służącym do pozyskiwania środków finansowych na realizację działań związanych ze zwalczaniem występujących na terenie Gminy problemów społecznych.

Wszystkie podmioty aktywnie biorące udział w procesie wdrożenia Strategii, powinny mieć na względzie aktualną sytuację społeczną Gminy, obowiązujące przepisy prawne, zasoby kadrowe, techniczne oraz możliwość sfinansowania konkretnych działań w ramach zewnętrznych środków finansowych.

3.9 Promocja Strategii

Promocja przedmiotowej Strategii będzie odbywać się poprzez następujące kanały:

- strona www i biuletyn Gminy, gdzie zostanie umieszczone Opracowanie
- biuro Rady Gminy, gdzie Strategia będzie udostępniona
- zamieszczenie informacji na tablicy ogłoszeń przy Urzędzie Gminy
- ulotki, broszury
- zamieszczenie informacji w samorządowej gazecie „Wiadomości krzęcińskie”
- organizowane spotkania

3.10 Finansowanie Strategii

Precyzyjne określenie wielkości nakładów finansowych przeznaczonych na realizację założeń niniejszego Dokumentu nie jest możliwe. Wynika to z długiego okresu obowiązywania, braku wieloletnich dokumentów finansowych, definiujących planowane wydatki Gminy na bieżące funkcjonowanie.

Wyznaczone w Strategii działania i cele powinny jednak być brane pod uwagę przy planowaniu budżetu Gminy w kolejnych latach, tak aby możliwe było realizowanie zadań polityki społecznej.

Przyjmuje się, że środki finansowe, służące do realizacji działań zawartych w przedmiotowej Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- budżetu Gminy
- budżetu powiatu choszczeńskiego
- budżetu państwa
- projektów systemowych i konkursowych w ramach środków z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Unii Europejskiej, istotnym źródłem będą: Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 i Program Fundusz Inicjatyw Społecznych na lata 2014-2020
- środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)

- prywatnych sponsorów

Określone w Strategii działania będą realizowane na przestrzeni najbliższych kilku lat w różnych okresach. Będą to działania o charakterze jednorazowym, projekty realizowane przez kilka tygodni, miesięcy, czy lat. Istotne jest, by podejmowane działania były celowe, skuteczne, a nade wszystko efektywne.

Spis rysunków

Rys.1. Gmina Krzęcin.....	20
Rys. 2 Położenie Gminy na terenie powiatu.....	21
Rys. 3. Struktura demograficzna Gminy Krzęcin.....	25
Rys. 4. Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Krzęcin w latach 2010-2015.....	41
Rys.5. Liczba osób bezrobotnych według wieku w I kwartale 2015 r.....	42
Rys.6. Liczba osób bezrobotnych według wykształcenia w I kwartale 2015 r.....	43

Spis tabel

Tab.1. Ludność Gminy Krzęcin w 2014 roku w tys. osób.....	24
Tab.2. Liczba mieszkańców Gminy w latach 2009- 2014.....	24
Tab.3. Powierzchnia Gminy, liczba mieszkańców, gęstość zaludnienia oraz liczba kobiet na 100 mężczyzn w 2014 roku.....	24
Tab.4. Struktura gospodarstw rolnych na terenie Gminy Krzęcin w latach 2009-2014.....	28
Tab.5. Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy z uwzględnieniem kryterium własności.....	28
Tab.6. Liczba uczniów i oddziałów szkolnych w Szkole Podstawowej na terenie Gminy Krzęcin w latach 2009-2013.....	33
Tab.7. Liczba uczniów i oddziałów szkolnych Gimnazjum na terenie Gminy Krzęcin w latach 2009-2013.....	33
Tab.8. Powody przyznawania pomocy przez OPS w 2014 roku.....	38
Tab.9. Powody przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014.....	38
Tab.10. Liczba bezrobotnych w podziale na Gminę, powiat i województwo- stan na 30.04.2015 r.....	41
Tab.11. Liczba bezrobotnych w podziale na Gminę, powiat i województwo w latach 2010-2015.....	41
Tab.12. Bezrobotni według wieku w I kwartale 2015 r.....	42
Tab.13. Bezrobotni według wykształcenia w 2015 roku.....	43
Tab.14. Liczba przypadków przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014 z tytułu ubóstwa.....	46
Tab.15. Liczba przypadków przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014 z tytułu bezradności.....	50
Tab.16. Liczba popełnionych przestępstw w 2014 roku.....	62
Tab.17. Kategorie najczęściej popełnianych przestępstw w Gminie Krzęcin w latach 2012-2014.....	62
Tab.18. Liczba przypadków przyznawania pomocy przez OPS w latach 2012-2014.....	69
Tab.19. Liczba przyznanych świadczeń przez OPS na przestrzeni lat 2012-2014.....	70
Tab. 20. Analiza SWOT.....	75